

Istvan Szabo

MANAGEMENT DE PROIECT SI SURSE DE FINANTARE PENTRU COMUNITATILE LOCALE DIN JURUL ARIILOR PROTEJATE

ISBN 978-606-8484-61-7

Editor: PROPARK Fundația pentru Arie Protejate, Brașov, 2017

Publicație apărută în cadrul proiectului “Natura 2000 și Dezvoltarea Rurală în România”, proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul contribuției elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă.

Această publicație nu reprezintă neapărat poziția oficială a guvernului Elveției. Responsabilitatea pentru conținutul materialului aparține organizației Propark - Fundația pentru Arie Protejate.

Editura Green Steps, Brașov, 2017, www.green-steps.com

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVETIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Proiect: “Natura 2000 și Dezvoltarea Rurală în România”

MANAGEMENT DE PROIECT SI SURSE DE FINANTARE PENTRU COMUNITATILE LOCALE DIN JURUL ARIILOR PROTEJATE

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
DESPRE PROIECT	3
Natura 2000 și dezvoltarea rurală în România	3
LEGĂTURA DINTRE PLANIFICARE STRATEGICĂ, PROIECT ȘI PROPUNERE DE FINANȚARE (CERERE DE FINANȚARE)	4
Ce nu este un proiect?	4
Ce este un proiect?	5
CICLUL DE VIAȚĂ AL UNUI PROIECT	5
Etapele proiectului.....	5
În ce ordine abordăm lucrurile?.....	7
ANALIZA STADIULUI ACTUAL	8
Identificarea problemei	8
Metode de analiză a situației: - analiza SWOT	9
Arborele problemei	9
Arborele obiectivelor	9
STRUCTURA UNEI CERERI DE FINANȚARE	10
Elementele esențiale ale planului de proiect	10
Scopul proiectului	10
Obiectivele proiectului	11
Tehnica de scriere a obiectivelor în șapte pași	11
Activitățile din cadrul proiectului	12
Planul de evaluare	12
Bugetul.....	13
Categorii de cheltuieli în cadrul bugetului.....	13
Modul de întocmire a bugetului de cheltuieli	14
INFORMAȚII DESPRE OPORTUNITĂȚILE DE FINANȚARE PE 2014-2020.....	16
DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A FERMEI – VALOAREA PRODUCȚIEI STANDARD	30
MITURI ȘI GREȘELI FRECVENTE ÎN ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE	38
I. Mituri privind finanțările nerambursabile	38
II. Greșeli de redactare și depunere a cererilor de finanțare	39
III. Greșeli legate de implementare	40
ANEXA 1. MODEL CERERE DE FINANȚARE FONDUL NORVEGIAN	41
ANEXA II.....	45
ANEXA III.....	45
GLOSAR DE TERMENI.....	46
BIBLIOGRAFIE	47

INTRODUCERE

A atrage fonduri, inclusiv prin propuneri adresate finanțatorilor, înseamnă a vinde o idee cuiva care poate fi determinat să sprijine punerea în practică a acelei idei. Cu alte cuvinte, celui căruia îi cerem bani pentru un proiect trebuie să îi trezim interesul pentru ideea pe care o avem și pe baza căreia dorim să “construim” proiectul.

Există mai multe “ingrediente” care fac ca abordarea unui finanțator să se finalizeze cu succes. O cerere de finanțare bine scrisă, credibilitatea de care se bucură organizația și persoanele implicate în proiect, precum și interesul personal al celui care este abordat pot juca un rol crucial. Sunt foarte puține cazurile în care persoanele, firmele sau organizațiile care solicită fonduri au posibilitatea de a-i întâlni pe reprezentanții finanțatorilor. De aceea, tot ceea ce ei au de spus în legătură cu proiectul pentru care cer bani trebuie să “spună” prin propunerea de finanțare pe care o trimit finanțatorului. Modul în care se întocmește o propunere de finanțare diferă de la un finanțator la altul. În material veți găsi informații despre diferite tipuri de finanțatori și linii (măsuri) de finanțare.

În cadrul manualului veți găsi informații despre finanțări europene dar și finanțări care sunt adresate organizațiilor neguvernamentale (asociații și fundații) dar și instituții publice.

De menționat faptul că în momentul de față documentele

programatice pentru perioada de planificare 2014-2020 pentru fondurile structurale pe care le va primi România sunt în procesul de finalizare și aprobare din partea Comisiei Europene. Informațiile despre măsurile de finanțare PNDR pentru 2014-2020 pot suferi mici modificări în procesul de avizare din partea Comisiei.

Informațiile prezentate au scopul de a oferi informații relevante despre modalitatea de a identifica nevoile de dezvoltare și oportunități de finanțare în contextul perioadei de programare 2014-2020.

Manualul își propune să ofere informații de bază pentru participanți în contextul ciclului managementului de proiect, pornind de la programare, identificare, pregătire, finanțare, implementare și evaluare.

DESPRE PROIECT

Natura 2000 și dezvoltarea rurală în România

Proiectul urmărește să îmbunătățească managementul rețelei UE Natura 2000 și al rețelei naționale de arii protejate prin promovarea dezvoltării rurale durabile în România și prin demonstrarea oportunităților locale de

dezvoltare legate de ariile protejate, a unei mai bune integrări a managementului ariilor protejate și al resurselor naturale în planificarea pentru infrastructură și dezvoltare regională și prin îmbunătățirea sprijinului financiar pe termen lung pentru managementul ariilor protejate și al resurselor naturale.

Un consorțiu format din 5 parteneri va implementa activitățile proiectului: WWF Programul Dunăre - Carpați (lider); WWF Elveția; Asociația Milvus pentru protecția păsărilor și a naturii; Asociația Ecotur Sibiu și Fundația ProPark pentru Arii Protejate.

ProPark este responsabilă pentru componenta de dezvoltare a capacităților, urmărind să elaboreze pachete de instruire și să organizeze sesiuni de instruire pentru fermieri care să-i ajute să îmbunătățească gestionarea terenurilor agricole luând în considerare aspectele legate de conservarea biodiversității.

Rezultatele anticipate pentru componentele implementate de ProPark:

ProPark va fi responsabilă pentru elaborarea și susținerea tuturor activităților de instruire și dezvoltare a capacităților:

- 2 cursuri (40 de persoane) privind creșterea gradului de conștientizare și instruire pentru deținătorii, gestionarii și utilizatorii de resurse naturale,
- 2 cursuri (40 de persoane) privind dezvoltarea și managementul proiectelor pentru locuitorii din zona proiectului.
- 1 curs (20 de persoane) pentru ONG-uri și managerii AP privind evaluările de mediu și aplicarea legii.

- 2 cursuri (40 de persoane) pentru juriști, ONG-uri și alte persoane cu privire la evaluările de mediu, procesele de luare a deciziei și legislația de mediu.

Proiectul se va implementa în perioada iulie 2013 - iunie 2016 și este finanțat de Programul de Cooperare Elvețiano-Român.

LEGĂTURA DINTRE PLANIFICARE STRATEGICĂ, PROIECT ȘI PROPUNERE DE FINANȚARE (CERERE DE FINANȚARE)

Adesea apare o confuzie între proiect și cererea de finanțare, de aceea trebuie să stabilim, încă de la început, în mod convențional, semnificația fiecăruia dintre ele. Se consideră "proiectul" ca fiind *o succesiune de activități*, cu un început și un sfârșit bine stabilite în timp, în cadrul căruia se urmăresc anumite obiective și se consumă o anumită cantitate de resurse. Acesta devine "cerere de finanțare" în momentul în care i se dă o anumită formă, când devine *un document* pe baza căruia se solicită fonduri de la un finanțator sau o linie de finanțare. Cu alte cuvinte propunerea de finanțare este prezentarea proiectului către o instituție sau o persoană care vă poate oferi sprijinul financiar sau material pentru suplینirea lipsei unor resurse necesare.

Planul de proiect (fișă) este documentul intern pe baza căruia se va completa cererea de finanțare.

În primă etapă se realizează un document intern o fișă de proiect sau plan de proiect, care va fi inclus într-o cerere de finanțare, care va fi propus spre finanțare cu toate documentele anexate către finanțator.

Ce nu este un proiect?

- Activitatea cotidiană a unei persoane fizice sau organizații;

- Activități anterioare ce sunt repetate în același fel în mod periodic (concursuri, festivaluri, expoziții, etc.);
- Activități fără scopuri bine definite sau cu scopuri largi, de durată ce necesită implementarea mai multor activități care, de regulă, nu sunt intercorelate;
- Activități ce pot fi repetate sau transpuse oriunde, în orice moment;
- Activități curente (regulate) organizaționale (ex. ședințe ale personalului organizației).

Ce este un proiect?

- Majoritatea proiectelor doresc să atingă un obiectiv cu totul nou (ceea ce în mod normal este indicat prin titlul proiectului). Acest obiectiv deosebește un proiect de o activitate de rutină cu caracter repetitiv.
- Majoritatea activităților se pot executa de mai multe ori, în timp ce proiectele se desfășoară o singură dată, fiind adaptat și ajustat locului și condițiilor existente poate fi repetat în altă locație.
- Un proiect constă într-o înșiruire de activități cu început și sfârșit stabilite, activități ce sunt limitate de timp, resurse și buget, în scopul atingerii obiectivului proiectului.
- Proiectul se realizează în conformitate cu descrierea expusă în propunerea de proiect. Propunerea de proiect este modul formalizat prin care se adresează unui finanțator “rugămintea” de a finanța un plan de activități, cu un scop bine definit, ținând cont de limitările financiare și temporale.

CICLUL DE VIAȚĂ AL UNUI PROIECT

Deoarece proiectele sunt compuse din activități foarte diverse și complexe, organizațiile care implementează aceste proiecte trebuie să le împartă în mai multe etape, astfel încât proiectul să poată fi mai ușor de administrat și controlat. Aceste etape în care este împărțit proiectul formează ciclul de viață al proiectului.

Ciclul de viață al unui proiect este reprezentat de succesiunea de etape (sau faze) prin care proiectul evoluează, fiecare dintre ele conținând un set de activități ce urmează a fi realizate în cadrul proiectului.

La finalul fiecărei faze se analizează performanțele obținute, se ia decizia de continuare sau stopare a proiectului, se identifică eventualele erori și se iau acțiunile corective ce se impun.

Etapele proiectului

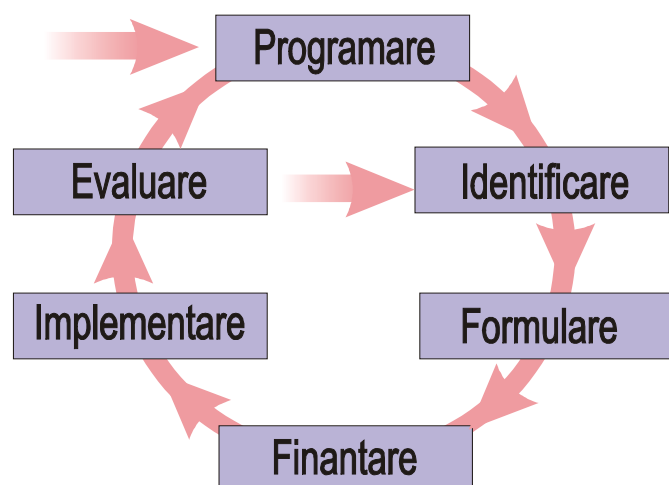
În funcție de domeniul în care este dezvoltat proiectul, etapele pot avea denumiri diverse, însă cel mai des întâlnit model este cel structurat pe următoarele etape:

- **inițierea**
- **planificarea**
- **implementarea**
- **finalizarea**

Bineînțeles că acest model este unul simplificat, atât timp cât unele etape se pot suprapune sau pot interacționa între ele (de ex. etapa de planificare a unui proiect poate duce la identificarea unor proiecte noi, sau implementarea unui proiect poate cuprinde sub-proiecte care, la rândul lor, să conțină toate etapele unui proiect).

Fiecare etapă a unui proiect va avea un element de începere, un proces de evoluție și un rezultat. În general, rezultatul unei etape va fi elementul de legătură și respectiv de început pentru etapa următoare. Se recomandă ca între etapele proiectului să fie prevăzute activități de evaluare a etapei precedente, înainte de a trece la faza următoare.

Astfel, de exemplu, pentru etapele ciclului de viață a proiectului din figura de mai jos, rezultatul primei etape (inițierea) va fi un document de inițiere a proiectului, care va deveni punctul de pornire pentru etapa de planificare. Pe baza rezultatului etapei de planificare (planul proiectului) se va realiza implementarea proiectului, rezultatele etapei de implementare devenind obiectul activităților de finalizare (respectiv evaluare).

Acest ciclu de viață a proiectului arată că:

- fiecare etapă a proiectului va avea criterii clare prin care sunt luate deciziile și criterii de evaluare a calității;
- etapele ce formează ciclul sunt legate unele de altele, astfel încât fiecare etapă trebuie întâi să se sfârșească pentru a permite etapei următoare să înceapă.
- finalizarea unei etape a proiectului este, în general, marcată de o analiză atât a rezultatelor-cheie, cât și a performanței proiectului, cu scopul de:
- a determina dacă proiectul poate să treacă la faza următoare, și
- a detecta și corecta erorile identificate (implicând costuri cât mai reduse).

1. INIȚIEREA

Această etapă acoperă identificarea problemelor ce vor fi abordate și analiza modului în care această abordare va fi făcută. Etapa de inițiere poate cuprinde, în funcție de tipul proiectului, anumite activități specifice:

- stabilirea obiectivelor proiectului;
- analiza situației existente și identificarea necesităților;
- prioritizarea necesităților și luarea unei decizii în privința priorităților cărora li se va adresa proiectul;
- definirea ideii principale a proiectului;
- consultarea cu potențialii beneficiari ai proiectului;
- formarea echipei de inițiere a proiectului (cea care va defini proiectul și îl va “schița”).

2. PLANIFICAREA

Etapă de planificare este cea în care proiectul este definit mai clar, în care se hotărăște cine ce face, cu ce resurse, care vor fi activitățile și sarcinile din cadrul proiectului. Ea poate conține:

- identificarea resurselor necesare (umane, financiare, de timp, materiale) și a resurselor disponibile;
- stabilirea echipei proiectului, a bugetului, a duratei proiectului;
- stabilirea activităților;
- stabilirea metodelor de monitorizare, evaluare și de raportare;
- distribuirea sarcinilor pentru membrii echipei;
- stabilirea formei finale a planului de proiect.

3. IMPLEMENTAREA

Această etapă corespunde realizării efective a proiectului, atingerii obiectivelor propuse și obținerii rezultatelor dorite (în măsura în care acest lucru este posibil). Etapa de implementare presupune:

- mobilizarea resurselor (umane, materiale, financiare) pentru fiecare activitate;
- administrarea propriu-zisă a proiectului;

- monitorizarea și evaluarea permanentă a activităților proiectului;
- identificarea problemelor apărute pe parcursul proiectului;
- identificarea soluțiilor necesare pentru contracararea problemelor (managementul riscului);
- re-planificarea activităților - dacă este necesar (controlul schimbărilor).

4. FINALIZAREA

Finalizarea proiectului include câteva activități importante:

- evaluarea atingerii obiectivelor propuse;
- identificarea necesităților pentru eventuale proiecte viitoare;
- identificarea experiențelor pozitive/oportunităților ce ar putea fi folosite pentru dezvoltarea de alte proiecte.

În ce ordine abordăm lucrurile?

Orice proiect trebuie să plece de la existența unei necesități. Altfel spus, elaborarea unui plan de proiect și a unei propuneri de finanțare trebuie să înceapă numai după identificarea unei probleme. Indiferent dacă pentru derularea unui proiect urmează să adresăm cuiva o cerere de finanțare sau nu, inițiatorii proiectului trebuie să clarifice, mai întâi, o serie de aspecte și anume:

- Care este scopul proiectului? Dorim să rezolvăm problema respectivă sau doar să o ameliorăm până într-un anumit stadiu?
- Care sunt obiectivele proiectului pe care le urmărim în efortul de atingere a scopului?
- Cum urmează să atingem aceste obiective?
- Cum urmează să ne dăm seama că vom fi atins obiectivele?
- Care este bugetul proiectului?

Abia după ce aceste lucruri sunt clarificate în cadrul organizației, urmează identificarea finanțatorului/finanțatorilor căruia/căroră urmează să se trimită o propunere de finanțare pentru susținerea proiectului respectiv. Această cronologie este impusă de faptul că, așa cum se va vedea în capitolele care urmează, fiecare finanțator impune o serie de condiții în care acordă finanțare și nu putem ști dacă respectăm sau nu aceste condiții înainte de a face clarificările menționate mai sus.

În urma identificării finanțatorului căruia ne adresăm, urmează să elaborăm propunerea de finanțare în funcție de metodologia impusă de acesta.

ANALIZA STADIULUI ACTUAL

Evaluarea situației, analiza problemei nu este o activitate individuală, astfel cum aproape nicio activitate de management de proiect nu este activitate individuală. Merită, deci, să-i cooptăm în proces pe acei colegi, care sunt interesați deasemenea de activitatea de dezvoltare, respectiv, dacă știm deja, cui se adresează proiectul, merită să invităm participanți și din grupul țintă. Prin acest procedeu se face analiza scopului fundamental al proiectului, astfel se poate forma o opinie comună în ce privește problemele de rezolvat și rezolvarea lor. În prima parte, prin analiza situației, identificăm problemele de rezolvat. În cursul procesului, unificăm problemele sesizate de diferiți parteneri într-o mulțime formată din probleme conexe, identificate împreună.

Nu există problemă care să nu fie parte a unui lanț cauză-efect. Dacă nu am identificat corect problema, nici rezolvarea nu va fi cea corectă. De aceea este importantă descrierea concretă, la obiect a problemei, evitându-se formulările

generale. Este posibil ca în etapa de planificare a proiectului să fie necesare mai multe analize ale problemei, ca analiza să fie în final corectă.

Identificarea problemei

Enunțul “problemei” trebuie să descrie o situație sau un complex de situații care afectează anumiți oameni, anumite grupuri, la un moment dat, într-un anumit loc. În procesul de identificare a problemei trebuie să fie clar că nu se bazează numai pe impresii. Acest lucru poate fi realizat decât în măsura în care *existența problemei respective este susținută de date foarte concrete, de rezultatele unor studii/cercetări, de opinii ale unor specialiști în domeniul la care face referire problema.*

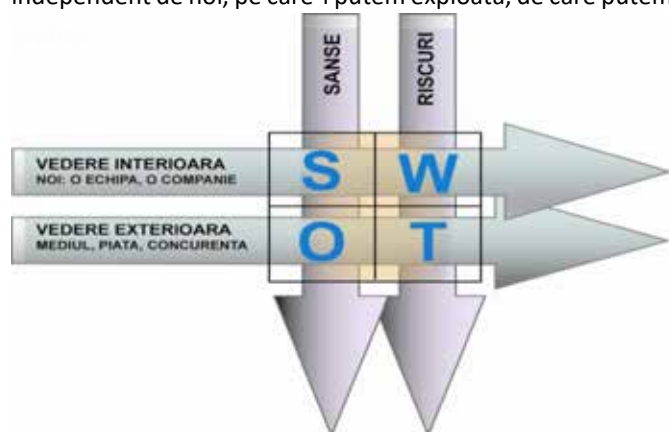
Pentru a putea face obiectul unui proiect, și încă al unuia cu șanse de a fi finanțat, problema trebuie să prezinte câteva caracteristici și anume:

- Să fie urgentă.
- La justificarea proiectului/ problemei să afecteze un număr semnificativ de mare de cetățeni.
- (vezi paragraful de la ÎN CE ORDINE ABORDĂM LUCRURILE?) Să se refere într-adevăr la nevoile oamenilor, nu la nevoia organizației de a face rost de fonduri de la un finanțator despre care a auzit că a deschis o linie de finanțare.
- Să fie rezolvabilă.

Metode de analiză a situației: - analiza SWOT

Esența metodei rezultă practic din denumirea ei, care este o combinație de litere, acestea fiind literele de început ale următoarelor cuvinte englezești: Strengths (forțe, puncte forte), Weaknesses (slăbiciuni, puncte slabe), Opportunities (oportunități) and Threats (amenințări). Deci, analiza SWOT ne-o imaginăm sub forma unui tabel cu patru compartimente, fiecare compartiment este exponentul unui domeniu. Interpretarea se face în mai multe moduri: Punctele forte și Punctele slabe sunt factori interni, aceasta însemnând că din punctul de vedere al celui care realizează analiza, este o caracteristică internă, un lucru pozitiv, un beneficiu, o lipsă, o problemă care este cauzată de realizator/beneficiar. Oportunitățile și Amenințările sunt factori externi, independenți de realizator/beneficiar, de care poate profita organizația (oportunități) sau dimpotrivă, care pot împiedica atingerea obiectivelor (amenințări). Este foarte important să înțelegem Oportunitățile, aceasta este cea mai mare problemă a majorității realizatorilor de analize SWOT: în această analiză nu este considerată Oportunitate un lucru pe care îl poate face realizatorul, deci pentru care există posibilitate. De exemplu, nu este o oportunitate în acest caz posibilitatea de a organiza team building. Faptul că există organizații, care sunt specializate în organizarea de team building-uri pentru firme, este o oportunitate, pentru că este un element pozitiv independent de noi, pe care-l putem exploata, de care putem

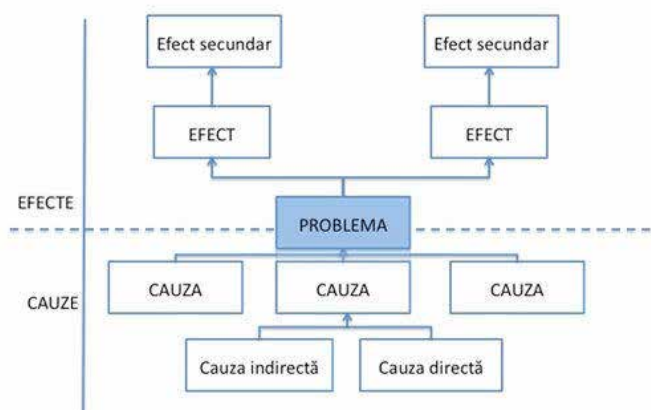

Arborele problemei

"Arborele problemei" este un instrument util în activitatea de identificare și documentare a problemei, dar și pentru cea de definire a scopului, obiectivelor, rezultatelor așteptate. Această metodă are la bază ideea că orice problemă este cauzată de existența și acțiunea a o serie de factori și că, la rândul ei, reprezintă o cauză pentru alte probleme. Metoda

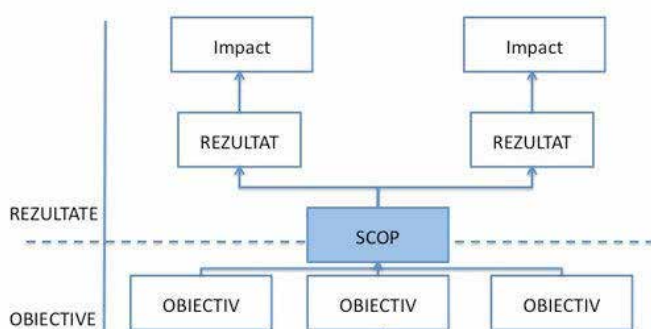
presupune o serie de pași, în următoarea ordine:

1. enunțarea unor (cât mai multor) probleme existente la un moment dat în domeniul de care se ocupă organizația;
2. identificarea legăturilor de cauzalitate între problemele identificate și dispunerea problemelor în ordinea dată de aceste legături;
3. alegerea problemei care, din punctul de vedere al organizației, este abordabilă (rezolvabilă) și care, odată rezolvată, poate determina o serie de rezultate importante pentru grupul de beneficiari;
4. considerarea problemelor care concură la existența problemei alese ca fiind cauze și a celor care derivă din problema respectivă ca fiind efectele acestora și stabilirea obiectivelor pornind de la cauze și a rezultatelor așteptate pornind de la efecte.

Arborele obiectivelor

În cadrul analizei problemelor, am identificat și am sistematizat logic problemele de care dorim să ne ocupăm. Obiectivul nu este o activitate, ci descrierea unei stări de viitor. Să evităm descrierea obiectivelor în forma unor activități! La descrierea activităților, folosim verbe ca: îmbunătățirea, reducerea, construcția etc. La definirea obiectivelor folosim verbe care descriu starea dorită: s-a îmbunătățit, s-a redus, s-a construit. La descrierea obiectivului, în multe situații, convertim pur și simplu descrierea problemei, imaginându-ne noua situație.

STRUCTURA UNEI CERERI DE FINANȚARE

Un curs despre finanțări și management de proiect nu poate aborda modelele de întocmire a propunerilor de finanțare impuse de toți finanțatorii care acționează pe piața românească. De aceea, încercăm să prezentăm un model care să constituie o “medie” a ceea ce există în momentul de față pe piața românească și care poate fi folosit și atunci când avem de a face cu un finanțator care nu ne impune un anumit format. Conform modelului de care pomeneam mai sus, o propunere de finanțare trebuie să cuprindă următoarele elemente:

1. Scrisoarea de însoțire
2. Pagina de titlu
3. Rezumatul proiectului
4. Introducerea
5. Problema (justificarea problemei)
6. Scopul proiectului
7. Grup țintă/beneficiari
8. Obiectivele proiectului
9. Activitățile
10. Planul de evaluare
11. Rezultatele așteptate
12. Sustenabilitatea / finanțările ulterioare
13. Bugetul
14. Anexele

Elementele esențiale ale planului de proiect

Așa cum s-a arătat în partea introductivă, odată problema identificată, trebuie stabilite o serie de elemente esențiale pentru proiect, numai după acest pas putându-se căuta finanțatorul potrivit. **Acestea sunt: scopul proiectului, beneficiarii, obiectivele, planul de evaluare și bugetul.**

Scopul proiectului

Scopul reprezintă rezultatul final pe care îl urmărim. Vis-à-vis de problemă, scopul este stadiul la care dorim să ajungă problema ca urmare a derulării proiectului. Acest “stadiu” poate să însemne rezolvarea problemei sau doar ameliorarea ei într-o măsură pe care ne-o propunem.

Atunci când enunțăm scopul unui proiect, trebuie să avem grijă:

- să fie scurt și clar;
- să nu fie format din mai mult de o propoziție; în cazul în care există două sau mai multe propoziții despărțite prin virgule sau conjuncția “și” înseamnă că avem, de fapt, mai multe scopuri;
- să nu existe un “prin” urmat de explicații cu privire la modul în care urmează a fi atins scopul, căci acest lucru urmează a fi arătat în cadrul altor componente ale planului de proiect.

BENEFICIARII. GRUPUL ȚINTĂ

Finanțatorul, oricare ar fi el, *preferă să finanțeze oameni și nu idei, proiecte sau instituții*. Se uită să vadă cine va beneficia de faptul că el oferă organizației, respectiv proiectului organizației, o sumă de bani pe care o solicitați. Beneficiarii pot fi: direcți (*cei care beneficiază direct și în timpul derulării proiectului organizației*) sau indirecti (*cei care beneficiază de rezultatele finale ale proiectului prin intermediul beneficiarilor direcți*).

Exemple: Cursul de recalificare al șomerilor din orașul X a instruit 45 de șomeri în meseriile de operator calculator, secretariat, tâmplărie și asistent medical. Beneficiari direcți: cei 45 de șomeri instruiți - au o nouă meserie, membrii organizației implicați în proiect - au acumulat experiență în domeniu. Beneficiari indirecți: familiile șomerilor, patronii, oficiile de calcul, personalul spitalicesc, bolnavii ce vor fi îngrijiți mai atent, ceilalți șomeri (al căror număr a scăzut, deci șansa de a obține un loc de muncă în vechile profesii a crescut).

În cadrul proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) Grupul țintă este egal cu beneficiarii direcți ai proiectului.

Obiectivele proiectului

Obiectivele mai pot fi văzute ca fiind “rezultate parțiale” sau rezultate concrete care trebuie atinse pe parcursul proiectului. Imaginându-ne prăpastia care există între situația în care ne aflăm înaintea ca proiectul să înceapă și situația pe care o dorim în final (ca în imaginea de mai jos), obiectivele reprezintă elementele cu care construim puntea peste prăpastie.

De foarte multe ori se confundă obiectivele cu activitățile. Trebuie să ținem cont de faptul că, în timp ce un obiectiv reprezintă un punct în care dorim să ajungem, activitățile reprezintă modul în care ajungem în acel punct.

Un obiectiv trebuie să aibă anumite caracteristici. Acestea pot fi ținute minte foarte ușor cu ajutorul cuvântului englezesc “SMART” (istet), format din inițialele lor, în limba engleză, după cum urmează:

Specific: obiectivul trebuie să fie specific scopului, ceea ce înseamnă că nu are rost să ne propunem atingerea unui obiectiv care nu ne conduce către atingerea scopului;

Măsurabil: obiectivul trebuie să fie astfel formulat, încât la sfârșitul proiectului să ne putem da seama dacă îl vom fi atins sau nu;

Ușor de atins: obiectivul trebuie să poată fi atins;

Realist: obiectivul trebuie să fie realist din partea organizației;

Încadrat în timp: obiectivul trebuie să se poată indica data la care urmează să fie atins proiectul, cu precizie.

SMART	
In engleză	În română
SPECIFIC	Specific
MEASURABLE	Măsurabil
ACHIEVABLE	Ușor de atins, Tangibil, realizabil
REALISTIC	Realist
TIMEBOUNDED	Încadrat în timp

Tehnica de scriere a obiectivelor în șapte pași

1. Determinarea rezultatelor. Rezultatele sunt locurile cheie în care ne uităm pentru a vedea schimbările sau îmbunătățirile produse de proiect pentru populația țintă.
2. Determinarea indicatorilor de performanță. Indicatorii sunt modul în care sunt măsurate performanțele obținute în atingerea rezultatelor. Ne ajută să vedem cât de aproape suntem de rezultate.
3. Determinarea standardelor de performanță. Ne arată care ar trebui să fie valoarea indicatorilor de performanță pentru a fi siguri că am atins rezultatul.
4. Determinarea timpului necesar. Adică intervalul de timp în care ne propunem să atingem standardul de performanță maxim. Este bine să indicăm timpul relativ la data de începere a proiectului.
5. Determinarea costurilor necesare. Adică a banilor necesari pentru realizarea obiectivului respectiv. Acest pas va fi reluat în secțiunea de concepere a bugetului.
6. Scrierea obiectivelor. În acest pas sunt combinate informațiile generate în pașii făcuți până acum. O rețetă generală pentru un obiectiv ar putea fi: Să (un verb de acțiune și o stare care să reflecte indicatorul de performanță) al (grup țintă) până la (standard de performanță) într-un timp de (perioadă de timp) cu un cost total nu mai mare de (costul estimativ). Exemplu: Să crească gradul de integrare în muncă al șomerilor din București cu 30% față de numărul actual în șase luni cu un cost total de aproximativ 20.000.000 lei.
7. Evaluarea obiectivului. Revizuirea obiectivului și obținerea răspunsului la o întrebare de genul : “Reflectă obiectivul respectiv “cantitatea” de schimbare pe care o dorim în cadrul rezultatului vizat? Dacă da, ai un obiectiv realist. Dacă nu, probabil că indicatorii de performanță sunt aleși greșit sau standardele de performanță sunt prea mici.”

Activitățile din cadrul proiectului

Așa cum spuneam mai sus, activitățile reprezintă mijloacele de atingere a obiectivelor. Activitățile se elaborează pentru fiecare obiectiv în parte. Pentru a face acest lucru, referitor la fiecare obiectiv, trebuie să ne răspundem la următoarele întrebări:

1. Ce anume avem de făcut pentru atingerea obiectivului? (Răspunsul la această întrebare îl constituie activitățile ce trebuie întreprinse.)
2. Ce sarcini trebuie îndeplinite în cadrul fiecărei activități? (Răspunsul ne ajută să evaluăm resursele de care avem nevoie, inclusiv cele umane.)
3. Care sunt datele de începere și terminare a sarcinilor? (Răspunsul la această întrebare ne ajută să determinăm secvențele în timp.)

Planul de evaluare

Evaluarea reprezintă emiterea de judecăți privind progresul înregistrat pe calea atingerii obiectivelor propuse. Evaluarea se face neapărat la sfârșitul proiectului, dar este deosebit de util ca pe parcursul lui să aibă loc evaluări parțiale. Asociat

termenului “evaluare” întâlnim mai întotdeauna pe cel de “monitorizare”.

Monitorizarea reprezintă procesul de culegere sistematică de date cu referire la mersul proiectului și analizarea acestora. Spre deosebire de evaluare care reprezintă analiza a ceea ce s-a întâmplat, monitorizarea presupune analiza a ceea ce se întâmplă. Așadar putem considera că monitorizarea are două funcții: una care se referă la menținerea proiectului în parametri stabiliți în cadrul planului de proiect (prin “*analizarea a ceea ce se întâmplă în timp ce se întâmplă*”) și alta care constă în asigurarea informațiilor necesare procesului de evaluare (“*culegerea sistematică de date*”).

O EVALUARE ESTE EFICIENTĂ NUMAI DACĂ:

- obiectivele proiectului sunt “SMART”;
- monitorizarea se face pe parcursul întregului proiect, informațiile fiind culese și prelucrate cu grijă;
- cei care fac evaluarea doresc să fie critici cu activitatea lor și a organizației (evaluarea nu are niciun sens să fie făcută dacă oamenii nu sunt capabili să admită că pot greși);
- membrii echipei de proiect doresc să pună în aplicare schimbările reușite a fi necesare ca urmare a evaluării.

Evaluarea finală presupune și o măsurare a succesului proiectului. Elementele urmărite în măsurarea succesului sunt următoarele:

- Încheierea proiectului în intervalul de timp alocat.
- Încheierea proiectului în limitele costului prevăzut de buget.
- Încheierea proiectului la nivelul de performanță stabilit în etapa de planificare.
- Încheierea proiectului cu schimbări minime sau aprobate de toate părțile implicate.
- Încheierea proiectului fără a perturba celelalte activități ale organizației
- Încheierea proiectului cu un sentiment de realizare al membrilor echipei
- Acceptarea proiectului de către beneficiar.

Așadar, pentru elaborarea unui plan de evaluare, trebuie stabilite câteva aspecte și anume:

- Ce anume vom evalua?
- Ce criterii vom folosi pentru a evalua ceea ce am stabilit că vom evalua?
- Cum anume urmează să culegem informațiile pe care le vom folosi în procesul de evaluare?

Referitor la acest din urmă aspect, trebuie avut în vedere că informațiile folosite în evaluare pot fi cantitative și calitative. Dacă în privința celor cantitative, modalitățile de a fi culese sunt mai lesne de identificat, lucrurile se complică, într-o oarecare măsură, atunci când se pune problema de a aduna informații calitative. În general, pentru a face acest lucru, organizațiile neguvernamentale au la îndemână următoarele mijloace:

- observația (cu atât mai valoroasă cu cât persoana care o efectuează este mai obiectivă);
- culegerea opiniilor beneficiarilor proiectului prin:
- interviuri
- chestionare
- sondaje de opinie
- solicitarea opiniilor unor specialiști în domeniul la care se referă proiectul
- monitorizarea relatărilor din presă, cu privire la activitățile din cadrul proiectului.

Bugetul

Bugetul unui proiect reprezintă un “tablou” în care sunt reprezentate costurile necesare derulării activităților din cadrul proiectului și, deopotrivă, veniturile estimate, necesare pentru acoperirea costurilor respective. Cu alte cuvinte, bugetul

se compune din două părți: bugetul de cheltuieli și bugetul de venituri.

În această etapă (a elaborării elementelor esențiale ale planului de proiect) trebuie stabilit bugetul de cheltuieli. Abia în urma cercetării pieței finanțatorilor (subiect tratat într-unul din capitolele care urmează) și stabilirea potențialilor finanțatori ai proiectului, se poate realiza și bugetul de venituri care împreună cu cel de cheltuieli, trebuie trimis finanțatorului / finanțatorilor căruia / căroră dorim să ne adresăm. Bugetul de cheltuieli poate fi privit ca fiind transpunerea activităților din cadrul proiectului în cifre. Dacă luăm drept valabilă această afirmație, trebuie să ne fie evident faptul că, pentru întocmirea bugetului de cheltuieli trebuie să plecăm de la estimarea resurselor necesare derulării fiecărei activități în parte, în această operațiune trebuind să cuprindem și activitățile din procesul de evaluare.

Categorii de cheltuieli în cadrul bugetului

În general, toate categoriile de cheltuieli ce trebuie acoperite de către organizațiile neguvernamentale în cadrul proiectelor pot fi împărțite în două grupe: cheltuieli directe și cheltuieli indirecte.

Cheltuielile directe pot fi următoarele:

- salariile personalului care lucrează pentru proiectul respectiv
- cheltuielile cu publicațiile ce se tipăresc în cadrul proiectului
- cheltuielile de deplasare (transport, cazare, diurnă)
- cheltuielile cu echipamentul și consumabilele (pentru achiziționare sau utilizare)
- închirierea de spații necesare derulării unor activități din cadrul proiectului
- cheltuieli cu comunicațiile (telefon, poștă)

Cheltuieli indirecte pot fi:

- salariile personalului administrativ sau procente din aceasta (este vorba de persoanele care nu lucrează nemijlocit în cadrul proiectului, dar care, prin munca depusă contribuie, în mod indirect, la bunul mers al proiectului: directorul

executiv, contabilul, secretara, șoferul, etc.)

- chiria sediului în care organizația își desfășoară activitatea sau un procent din aceasta
- întreținerea
- comisioanele bancare

Modul de întocmire a bugetului de cheltuieli

Așa cum s-a menționat mai înainte, bugetul cuprinde două tipuri de cheltuieli: unele directe și unele indirecte. Ținând cont de acest lucru, este de recomandat a se începe elaborarea bugetului de cheltuieli cu cheltuielile directe, folosindu-se formularul de mai jos:

Activități Categ. de Cheltuieli	Activitate 1	Activitate 2	Activitate 3		Cheltuieli nedefalcate pe activități (salariu coord. de proiect)	Total
Salarii - onorarii						
Echipament						
Consumabile						
Chelt. de deplasare transport cazare diurnă						
Publicații						
Chirie săli						
Telefon						
Etc....						
Total						

Utilizând formularul de mai sus, putem construi bugetul estimând, pentru fiecare activitate în parte, sumele aferente fiecărei categorii de cheltuieli. Astfel, vom obține pe ultima linie a tabelului, totalul de cheltuieli pentru fiecare activitate în parte, iar pe ultima coloană din dreapta, totalul pentru fiecare categorie de cheltuieli. În căsuța din dreapta-jos se obține totalul de cheltuieli directe ale proiectului care, bineînțeles, trebuie să fie același, fie că este calculat totalizând sumele aflate pe ultima linie a tabelului, fie că este obținând făcând totalul sumelor aflate pe ultima coloană din dreapta.

Există o categorie de cheltuieli, mai precis salariile unora dintre angajați (cum ar fi coordonatorul de proiect) care nu pot

fi defalcate pe activități. De aceea, trebuie prevăzută o coloană separată pentru aceste cheltuieli. Sumele aferente trebuie prevăzute în coloana respectivă, în dreptul categoriei de cheltuieli “salarii”. Astfel, făcând suma pe orizontală, se obține totalul cheltuielilor cu salariile și onorariile, cuprinzând atât salariile care pot fi defalcate pe activități, cât și salariile care nu pot fi defalcate. După stabilirea bugetului de cheltuieli directe, urmează să se adauge cheltuielile indirecte (vezi categoriile enunțate mai sus), care trebuie să fie estimate în funcție de ponderea pe care o deține proiectul respectiv în întreaga activitate a organizației.

INFORMAȚII DESPRE OPORTUNITĂȚILE DE FINANȚARE PE 2014-2020

În acest capitol vor fi prezentate câteva măsuri de finanțare prin PNDR 2014-2020, prin care se pot accesa fonduri europene pentru susținerea activităților de dezvoltare.

Este de menționat faptul că acest capitol al manualului se bazează pe documente programatice care sunt în curs de avizare de către Comisia Europeană. În acest fel măsurile care urmează a fi prezentate pot suferi modificări până la momentul în care vor fi lansate în mod oficial.

Denumirea măsurii	4.1. Investiții în exploatații agricole
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Investiții în înființarea, extinderea și/sau modernizarea fermelor zootehnice, inclusiv tehnologii eficiente de reducere a poluării și respectarea standardelor; Investiții în înființarea, extinderea și/sau modernizarea fermelor vegetale, inclusiv capacități de stocare, condiționare, sortare, ambalare a producției vegetale pentru creșterea valorii adăugate a produselor; Investiții în scopul îndeplinirii standardelor comunitare; Înființare și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări; Investiții în procesarea produselor agricole la nivel de fermă, precum și investiții în vederea comercializării; Investiții în înființarea și/sau modernizarea instalațiilor pentru irigații în cadrul fermei; Investiții în producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile în cadrul fermei, inclusiv investiții de eficiență energetică ca și componentă în cadrul unui proiect de investiții;
Beneficiari	Fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate; Cooperative grupuri de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare, care deservesc interesele membrilor;

Cheltuieli eligibile specifice	Construcția, extinderea, modernizarea și dotarea clădirilor din cadrul fermei, destinate activității productive, inclusiv căi de acces în fermă, irigații în cadrul fermei și racordarea fermei la utilități; Amenajarea și dotarea spațiilor de desfacere și comercializare, în cadrul unui lanț scurt de aprovizionare; Achiziționarea, inclusiv prin leasing de mașini/utilaje și echipamente noi, în limita valorii de piață a bunului respectiv; Achiziționarea, inclusiv prin leasing, de mijloace de transport compacte, frigorifice, inclusiv remorci și semiremorci specializate în scopul comercializării produselor agricole în cadrul unui lanț scurt de aprovizionare; Cheltuieli generate de înființarea plantațiilor pentru struguri de masă și alte plantații perene cu excepția celor eligibile în cadrul subprogramului pomicol; Costuri generale legate de cheltuielile prevăzute la literele (a)-(e) precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere și durabilitate economică și de mediu pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, inclusiv documentație tehnico-economică; Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci; Cheltuieli generate de respectarea standardelor și conformarea cu noile standarde impuse de legislația europeană;
Condiții de eligibilitate:	Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură; Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; Investiția trebuie să își demonstreze viabilitatea economică Solicitantul trebuie să asigure cofinanțarea investiției; Solicitantul nu trebuie să fie în dificultate, în conformitate cu legislația în vigoare. Investiția va respecta prevederile legislației europene privind efectele asupra mediului și normele de siguranță alimentară;
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Principiul dimensiunii exploatației care vizează exploatațiile de dimensiuni medii; Principiul potențialului agricol al zonei care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate; Principiul sectorului prioritar conform analizei socio-economice precum: sectorul zootehnic (suine, taurine, păsări, ovine și caprine) și vegetal (legumicultură, pepiniere și plantații de viță de vie pentru struguri de masă); Principiul creării lanțurilor scurte de aprovizionare; Principiul asocierii fermierilor, care dețin exploatații de dimensiuni mici și/sau medii, în cadrul cooperativelor sau a grupurilor de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare; • Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol al managerului exploatației agricole;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Ponderea sprijinului public nerambursabil va fi de 50% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși:

VALOAREA FINANȚĂRII	cazul proiectelor care prevăd achiziții simple – maximum 500.000 euro, respectiv 100.000 euro pentru fermele mici; în cazul proiectelor care prevăd construcții- montaj – maximum 1.000.000 euro pentru sectorul vegetal, respectiv 200.000 euro pentru fermele mici din sectorul vegetal și maximum 1.500.000 euro pentru sectorul zootehnic, respectiv 300.000 euro pentru fermele mici din sectorul zootehnic; în cazul proiectelor care prevăd crearea de lanțuri scurte de aprovizionare -maximum 2.000.000 euro, respectiv 400.000 euro pentru fermele mici; în cazul proiectelor realizate de cooperative și grupuri de producători – maximum 2.000.000 euro indiferent de tipul investiției; Intensitatea sprijinului nerambursabil și valoarea se vor putea majora cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rata maximă a sprijinului combinat nu poate depăși 90%, în cazul: Investițiilor realizate de tinerii fermieri, cu vârsta sub 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare (așa cum sunt definiți la art. 2 al R (UE) nr. 1305/2013); Investițiilor colective realizate de formele asociative ale fermierilor (cooperative și grupuri de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare); Proiectelor integrate care conduc la crearea unui lanț scurt (producție, procesare, comercializare); Operațiunilor sprijinite în cadrul PEI; Investițiilor legate de operațiunile prevăzute la art. 28 (Agromediu) și art. 29 (Agricultura ecologică) din R(UE) nr. 1305/2013; Investiții în zone care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la art. 32 R(UE) nr. 1305/2013;
---------------------	---

Denumirea măsurii	4.3. Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Agricol • Înființare, extindere și modernizare a infrastructurii agricole de acces către ferme; Silvic • Înființare, extindere și modernizare a căilor de acces în cadrul fondului forestier; Irigații • Înființarea, extinderea și modernizarea infrastructurii de irigații din afara exploatațiilor;
Beneficiari	Agricol • Unități administrativ teritoriale și/sau asociații ale acestora; Silvic • Proprietari de pădure și/sau asociațiile acestora; • Unități administrativ teritoriale și/sau asociații ale acestora, proprietari de pădure; • Administratorii fondului forestier de stat proprietate publică a statului; Irigații • Organizații/federații ale utilizatorilor de apă proprietari/deținători de terenuri agricole, constituite în conformitate cu legislația în vigoare;

Cheltuieli eligibile specifice	Cheltuielile eligibile sunt limitate la: a) Construcția și/sau modernizarea, inclusiv dotarea infrastructurii secundare de irigații (din afara exploatațiilor), inclusiv clădiri și racordarea la utilități; b) Construcția și/sau modernizarea drumurilor de acces agricole și forestiere (căi de acces din afara exploatațiilor); c) Costuri generale legate de cheltuielile prevăzute la literele (a) și (b) precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere și durabilitate economică și de mediu pe întreaga perioadă de implementare a proiectului, inclusiv documentație tehnico-economică; d) Achiziționare, inclusiv prin leasing de utilaje și echipamente noi; e) Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, patente, licențe, drepturi de autor;
Condiții de eligibilitate:	Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură; Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; Investiția va respecta prevederile legislației europene privind efectele asupra mediului; Solicitantul va întreține obiectivul investițional. Condiții specifice fiecărui tip de sprijin: Infrastructura de acces agricolă: Solicitanții trebuie să facă dovada proprietății/administrării terenului pe care se realizează investiția; Investiția trebuie să fie racordată la un drum existent. Infrastructura de acces silvică: Solicitantul investițiilor trebuie să facă dovada proprietății asupra terenului/administrării în cazul domeniului public al statului; Solicitantul trebuie să facă dovada faptului că investiția se regăsește în amenajament silvic și în inventarul deținătorului. Infrastructura de irigații: Investițiile trebuie să respecte prevederile cadrului comunitar în vigoare (art.46 al R (UE) nr. 1305/2013) și cadrul național de reglementare al sectorului; Solicitantul să facă dovada deținerii în folosință a terenului/activului fizic aferent investiției; Sistemul de irigații prevăzut prin proiect trebuie să fie racordat la un sistem (infrastructura principală) funcțional, din amonte, după caz.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	• Principiul rolului multiplu (ex: acces pentru mai mulți agenți economici, acces la rute alternative sau preluarea traficului realizat de mașinile agricole de pe anumite artere rutiere, scop agroturistic etc.); • Principiul suprafețelor agricole deservite; • Principiul complementarității cu subprogramul pomicol. Infrastructura de acces silvică: • Principiul accesibilizării zonelor forestiere prin investiții noi; • Principiul suprafeței de fond forestier deservită; • Principiul scopului multiplu al investiției (ex. în scopul intervenției în caz de incendii, pentru lucrări de igienă, pentru întreținerea arboretului și protecție, în scop turistic, accesibilizarea agenților economici, etc.); Infrastructura de irigații: • Principiul complementarității cu investiții pentru modernizare sisteme de irigații în amonte sau în aval; • Principiul alimentării direct de la sursă sau în sistem gravitațional; • Principiul suprafețelor deservite;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Ponderea sprijinului public nerambursabil va fi de 100% din totalul cheltuielilor eligibile și nu va depăși:
VALOAREA FINANȚĂRII	1.000.000 Euro/proiect pentru sistemele de irigații aferente stațiilor de punere sub presiune și drumurile agricole de acces; 1.500.000 Euro/proiect pentru amenajarea sistemelor de irigații aferente stațiilor de pompare și repompare precum și drumurilor forestiere.

Denumirea măsurii	Sub-măsura 6.1. „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Instalarea tânărului fermier: Instalarea reprezintă înregistrarea, conform prevederilor legale, pentru prima dată cu o exploatare de dimensiune cuprinsă între 12.000 SO și 50.000 SO (valoarea producție standard).
Beneficiari	- tânărul fermier în conformitate cu definiția prevăzută la art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013, care se instalează ca unic șef al exploatarei agricole; - persoană juridică în care tânărul fermier în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare;
Cheltuieli eligibile specifice	Sprijinul se acordă în vederea facilitării stabilirii tânărului fermier în baza Planului de Afaceri. Toate cheltuielile și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a Planului de afaceri aprobat pot fi eligibile, inclusiv achiziționarea de teren agricol și animale. Detalii legate de ponderea investițiilor din planul de afaceri va fi specificat în cadrul național.

Condiții de eligibilitate:	a) Aplicabile tuturor beneficiarilor: • Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). • Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 12.000 și 50.000 SO (valoare producție standard); • Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pe care îl va implementa conform cerințelor regulementelor privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR. • Solicitantul are domiciliul stabil într-una dintre unitățile administrativ teritoriale pe teritoriul căreia se află exploatația; • Solicitantul devine fermier activ în termen de 18 luni de la data instalării; • Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minimum 20 % din valoarea primei tranșe de plată; • Solicitantul se angajează să înceapă implementarea planului de afaceri în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului; • În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va viza obligatoriu investiții/amenajări specifice gestionării gunoiului de grajd, conform normelor specifice de mediu; b) Aplicabile solicitantului persoană juridică: • Asociații care participă la capitalul sau gestionarea persoanei juridice vor îndeplini calitatea de tânăr fermier în sensul art. 2 din R (UE) nr. 1305/2013; c) Aplicabile tânărului care se instalează ca unic șef de exploatație și tânărului fermier care exercită control efectiv asupra persoanei juridice: • Nu deține concomitent un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatația, sau a zonei limitrofe; Deține competențe profesionale îndeplinind cel puțin una dintre următoarele condiții: - studii medii/superioare în domeniul agricol/veterinar/economie agrară - cunoștințe în domeniul agricol dobândite prin participarea la programe de instruire • Dobândește competențele profesionale adecvate într-o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului;
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Principiul comasării exploatațiilor având în vedere numărul exploatațiilor preluate integral; • Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol; • Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (suine, taurine, păsări, ovine și caprine) și vegetal (legumicultură, pepiniere și plantații de viță de vie pentru struguri de masă); • Principiul potențialului agricol al zonei care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru înființarea de activități non-agricole în mediul rural pe baza unui plan de afaceri. Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de nouă luni de la data deciziei de acordare a sprijinului.

VALOAREA FINANȚĂRII	Sprajin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani. Cuantumul maxim al sprajinului este de până la 50.000 Euro. Sprajinul pentru instalarea tinerilor fermieri este de minimum 15.000 de Euro pentru o exploatare agricolă cu dimensiunea minimă de 12.000 euro (valoare Producție Standard), iar peste această dimensiune, sprajinul pentru instalare va crește proporțional cu dimensiunea exploatare, dar nu va putea depăși 50.000 de Euro/ exploatare. Sprajinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă în două tranșe, astfel: - 80% din cuantumul maxim al sprajinului la primirea deciziei de finanțare; - 20% din cuantumul maxim al sprajinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare. Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de îndeplinirea implementării corecte a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri. În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional în raport cu obiectivele realizate.
---------------------	---

Denumirea măsurii	6.2. „Sprajin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale”
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Investiții pentru producerea și comercializarea propriilor produselor non-agricole– cum ar fi: Fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; Fabricarea produselor chimice, farmaceutice; Activități de exploatare forestieră și prelucrare a produselor lemnoase; Industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; Fabricare produse electrice, electronice. Investiții pentru activități meșteșugărești cum ar fi: Activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânăii, lemnului, pielii) Investiții pentru prestarea de servicii și agro-turism cum ar fi: Servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică; Servicii medicale, sociale, sanitar-veterinare; Servicii de reparații mașini, unelte, obiecte casnice; Servicii de consultanță, contabilitate, juridice, audit; Activități de servicii în tehnologia informației și servicii informatice; Servicii tehnice, administrative, etc.
Beneficiari	Sprajinul financiar prevăzut pentru această sub-măsură se acordă pentru : • fermieri sau membrii unei gospodării agricole care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole pentru prima dată; • micro-întreprinderi și întreprinderi mici nou înființate.
Cheltuieli eligibile specifice	Sprajinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri iar detalierea costurilor eligibile se va realiza în cadrul legislativ național. Toate cheltuielile și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a Planului de afaceri aprobat, pot fi eligibile.

Condiții de eligibilitate:	Solicitantul trebuie să prezinte un plan de afaceri care să conțină cel puțin elementele obligatorii prevăzute de regulamentele de dezvoltare rurală; • Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; • Solicitantul se angajează să înceapă implementarea planului de afaceri în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului; • Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură; • Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul rural; • Activitatea va fi desfășurată în spațiul rural și cel puțin 80% din noii angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural; • Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, desfășurarea de activități comerciale prin producție comercializată sau activități prestate, în procent de minim 30% din valoarea primei tranșe de plată.
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole; • Principiul prioritizării domeniului de activitate, în sensul prioritizării activităților productive (inclusiv meșteșugărești) și a serviciilor primare pentru populație (servicii medicale, sociale, sanitar- veterinare); • Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Sprajin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani. Cuantumul minim al sprijinului este de 10.000 Euro. - 70.000 Euro/proiect în cazul activităților productive, servicii medicale, sanitar-veterinare, servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publice; - 50.000 Euro/proiect în cazul altor activități.
VALOAREA FINANȚĂRII	Sprajinul pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel: - 70% din cuantumul maxim al sprijinului la primirea deciziei de finanțare; - 30% din cuantumul maxim al sprijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare. Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementarea obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri. În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional în raport cu obiectivele realizate.

Denumirea măsurii	Sub-măsura 6.3. „Sprajin pentru dezvoltarea fermelor mici”
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Sprajinul acordat fermelor mici este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea către piață a fermelor mici și creșterea capacității acestora de a identifica noi oportunități de valorificare a producției. Scopul acestei sub-măsuri este: • Îmbunătățirea managementului exploatației agricole; • Orientarea spre piață a exploatațiilor agricole de mici dimensiuni; • Adaptarea producției la cerințele pieței.
Beneficiari	Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM);

Cheltuieli eligibile specifice	Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol (în funcție de nivelul educației și/sau calificării în domeniul agricol); • Principiul sectorului prioritar conform analizei socio-economice (precum zootehnia, horticultura); • Potențialul agricol al zonei (determinat pe baza studiilor de specialitate efectuate în acest sens); • Principiul fermelor de familie.
Condiții de eligibilitate:	Solicitantul deține o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 8.000 – 11.999 euro (valoarea Producției Standard); Exploatația agricolă este înregistrată, conform prevederilor legale naționale, cu cel puțin 24 luni înainte de solicitarea sprijinului; Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației, care conține cel puțin: situația inițială a exploatației agricole; (ii) detalii privind acțiunile, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizarea eficientă a resurselor, care ar putea contribui la realizarea viabilității economice, cum ar fi investițiile, formarea sau cooperarea. Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului; Solicitantul are domiciliul stabil într-una dintre unitățile administrativ teritoriale pe teritoriul căreia se află exploatația; Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minim 20% din valoarea primei tranșe de plată; Solicitantul nu deține un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatația, sau a zonei limitrofe; Solicitantul nu a beneficiat de sprijin anterior prin sub-măsură; O exploatație agricolă nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei sub-măsuri (în sensul că exploatația nu poate fi transferată între doi sau mai mulți fermieri beneficiari de sprijin prin această submăsură); Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de 9 luni de la data deciziei de acordare a ajutorului conform Art. 19(4) din 1305/2013, În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, obligatoriu Planul de afaceri va viza investiții/amenajări specifice gestionării gunoierului de grajd, conform normelor specifice de mediu.
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole; • Principiul prioritizării domeniului de activitate, în sensul prioritizării activităților productive (inclusiv meșteșugărești) și a serviciilor primare pentru populație (servicii medicale, sociale, sanitar- veterinare); • Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	100%

VALOAREA FINANȚĂRII	Sprajin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani. Sprajin public nerambursabil este de până la 15.000 Euro pentru o exploatație agricolă. Sprajinul va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel: - 80% din cuantumul maxim al sprajinului la primirea deciziei de finanțare; - 20% din cuantumul maxim al sprajinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare. Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementarea obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.
---------------------	--

Denumirea măsurii	Sub-măsura 6.4. „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole proprii , cum ar fi: Fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; Fabricarea produselor chimice, farmaceutice; Activități de prelucrare a produselor lemnoase; Industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; Fabricare produse electrice, electronice, etc.; • Investiții pentru activități meșteșugărești, cum ar fi: Activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânăii, lemnului, pielii etc.) • Investiții pentru prestarea de servicii, de exemplu: Servicii medicale, sociale, sanitar-veterinare; Servicii de reparații mașini, unelte, obiecte casnice; Servicii de consultanță, contabilitate, juridice, audit; Activități de servicii în tehnologia informației și servicii informatice; Servicii tehnice, administrative, etc.; Investiții pentru infrastructură în unitățile de primire turistică de tip agro-turistic, proiecte de activități de agrement; • Producere de combustibil din biomasa (fabricare de peleți) în vederea comercializării.
Beneficiari – Cui se acordă finanțarea:	micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici existente, din spațiul rural; fermelor care își diversifică activitatea de bază prin înființarea sau dezvoltarea unei activități non-agricole în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici.
Cheltuieli eligibile specifice	Construcția, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor; Achiziționarea inclusiv în leasing de noi utilaje, instalații și echipamente, costuri de instalare; Achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;

Condiții de eligibilitate:	Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură; Solicitantul trebuie să își desfășoare activitatea în spațiul rural; Activitatea va fi desfășurată în spațiul rural și cel puțin 80% din noii angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural; Solicitantul trebuie să asigure cofinanțarea investiției; Locurile de muncă pentru noii angajați să fie prevăzute cu normă întreagă; Solicitantul să demonstreze viabilitatea economică a investiției; Intreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu legislația în vigoare; Solicitantul respectă regulile de minimis.
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	• Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități non-agricole; • Principiul prioritizării domeniului de activitate care se dezvoltă, în sensul prioritizării activităților productive (inclusiv meșteșugărești) și a serviciilor primare pentru populație (servicii medicale, sociale, sanitar- veterinare); • Principiul experienței anterioare ca activitate generală a firmei pentru o mai bună gestionare a activității economice;
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Maxim 90%
VALOAREA FINANȚĂRII	Maxim 200.000 de euro

Denumirea măsurii	Sub-măsura 6.5. „Schema pentru micii fermieri”
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Scopul acestei măsuri este de comasare a fermelor mici și reînnoirea generațiilor din agricultură, prin transferarea definitivă a terenului deținut în proprietate.
Beneficiari – Cui se acordă finanțarea:	Beneficiarii sunt fermierii înregistrați în cadrul schemei pentru micii fermieri finanțată din Pilonul I, care în momentul depunerii cererii de acordare a sprijinului, au fost eligibili pentru cel puțin un an și care se angajează să transfere definitiv altui fermier întreaga lor exploatație.
Cheltuieli eligibile specifice	Vor fi reprezentate de plățile unice pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri, conform Regulamentului 1307/2013, care își transferă definitiv exploatația lor către o altă fermă.
Condiții de eligibilitate:	Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; Solicitantul să dețină o exploatație cu o suprafață între 1 și 5 ha; Solicitantul are 60 ani împliniți la data transferului; Solicitantul transferă definitiv întreaga exploatație către un alt fermier.
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	• Principiul vârstei fermierului care cedează exploatația; • Principiul dimensiunii fermei transferate; • Principiul comasării exploatațiilor- transferarea fermei către cei care au drept de preemțiune conform legii
INTENSITATEA FINANȚĂRII	100%
VALOAREA FINANȚĂRII	Va exista o plată anuală fixă.

Denumirea măsurii	Sub-măsura 7.2 Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	În cadrul submăsurii, sprijinul va fi acordat investițiilor corporale și necorporale pentru : • Înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local; • Înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă; • Înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată; • Investiții în crearea, modernizarea sau extinderea infrastructurii educaționale/ îngrijire și anume : - Înființarea și modernizarea (inclusiv dotare) grădinițelor și a creșelor; - Înființare și modernizare (inclusiv dotare) after-school; - Extinderea și modernizarea instituțiilor de învățământ secundar cu profil agricol; • Investiții aferente serviciilor medicale - Înființarea și/sau modernizarea dispensarelor medicale rurale
Beneficiari – Cui se acordă finanțarea:	Comunele și asociațiile acestora. ONG-uri pentru investiții în infrastructura educațională (gradinițe) și socială (afterschool)
Cheltuieli eligibile specifice	Pentru proiectele privind infrastructura rutieră de interes local și infrastructura de apă/apă uzată, cheltuielile eligibile sunt limitate la: construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă; construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă uzată; construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local; Pentru proiectele de infrastructură educațională/îngrijire cheltuielile eligibile sunt limitate la: construcția, modernizarea și dotarea clădirilor, inclusiv demolarea, în cazul în care expertiza tehnică o recomandă; achiziționarea, inclusiv prin leasing de mijloace de transport pentru transport școlar; Pentru proiectele de infrastructură aferentă serviciilor medicale cheltuielile eligibile sunt limitate la: construcția, extinderea și/sau modernizarea clădirilor aferente dispensarelor medicale;
Condiții de eligibilitate:	Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură; Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată; Investiția să se realizeze în spațiul rural; Investiția se încadrează într-o strategie de dezvoltare regională/județeană/locală relevantă; Investiția trebuie să respecte Planul Urbanistic General; Investiția în infrastructura de apă/apă uzată să fie în conformitate cu Master Planurile pentru apă/apă uzată sau cu strategia județeană acolo unde Master Planurile nu sunt actualizate; Investiția în sistemul de alimentare cu apă trebuie să se realizeze în mod obligatoriu împreună cu rețeaua de apă uzată, dacă aceasta nu există; Investiția în infrastructura de apă /apă uzată trebuie să se realizeze în localități rurale care fac parte din aglomerări sub 10.000 l.e., cu mențiunea că investițiile în infrastructura de apă/apă uzată din aglomerările sub 2.000 l.e. vor fi eligibile doar după atingerea angajamentelor de țară; Investiția trebuie să demonstreze necesitatea, oportunitatea și potențialul socio-economic al acesteia; • Solicitantul se angajează să asigure întreținerea investiției.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	• Principiul prioritizării tipului de investiții în sensul prioritizării investițiilor în infrastructura de apă/apă uzată; • Principiul gradului de acoperire a populației deservite; Principii specifice pentru investițiile în drumuri • Principiul conectivității în vederea asigurării legăturii cu principalele căi rutiere și alte căi de transport ; • Principiul rolului multiplu în sensul accesibilizării agenților economici, a zonelor turistice, a investițiilor sociale, accesibilizarea altor investiții finanțate din fonduri europene Principii specifice pentru investițiile în infrastructura de apă/apă uzată • Principiul prioritizării investițiilor care vin în completarea celor finanțate prin POS Mediu și/ sau POIM Principii specifice pentru investițiile în infrastructura aferentă serviciilor medicale, educaționale, sociale • Principiul prioritizării tipului de investiție după cum urmează: infrastructura medicală, educațională, socială
INTENSITATEA FINANȚĂRII	100%
VALOAREA FINANȚĂRII	1.000.000 Euro/ comună, pentru investiții care vizează un singur tip de sprijin (infrastructura de drumuri, apă sau apă uzată); 2.500.000 Euro/ comună, pentru investiții care vizează înființarea infrastructurii apă și apă uzată și 1.500.000 euro pentru extinderea acestei infrastructuri; 500.000 Euro, pentru proiectele de infrastructură educațională/socială/infrastructura aferentă serviciilor medicale; 4.000.000 euro, pentru proiectele colective (ADI din care fac parte comune) (proiecte care vizează mai multe comune) fără a depăși valoarea maximă /comună/tip de sprijin.

Denumirea măsurii	Sub-măsura 7.6. Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural
Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru suport:	Restaurarea, conservarea și accesibilizarea patrimoniului cultural imobil de interes local (clasa B); Restaurarea, conservarea și accesibilizarea așezămintelor monahale
Beneficiari – Cui se acordă finanțarea:	- Comunele sau asociațiile acestora - ONG-uri - Unități de cult - Persoane fizice autorizate și societăți comerciale care dețin în administrare obiective de patrimoniu cultural de clasă B, de utilitate publică
Cheltuieli eligibile specifice	a) restaurarea și conservarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasa B, inclusiv punerea în conservare a obiectivului prin intervenții de urgență; (b) construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces către așezămintele monahale și/sau obiectivele de patrimoniu de interes local; (c) restaurarea, conservarea și /sau dotarea așezămintelor monahale;

Condiții de eligibilitate:	Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili; • Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau incapacitate de plată; • Solicitantul se angajează să asigure întreținerea investiției; • Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin măsură; • Investiția să se realizeze în spațiul rural; • Pentru patrimoniul cultural imobil de interes local investiția trebuie să se regăsească în lista obiectivelor de patrimoniu de interes local clasa B, conform legislației naționale în vigoare;
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Pentru patrimoniu cultural de interes local • Principiul valorii culturale ; • Principiul potențialului turistic, în sensul prioritizării proiectelor în localitățile rurale cu potențial de dezvoltare turistic; • Principiul gradului de deservire a populației; Pentru menținerea tradițiilor și moștenirii culturale • Principiul gradului de deservire a populației; • Principiul potențialului turistic, în sensul prioritizării proiectelor desfășurate în localitățile rurale cu potențial de dezvoltare turistic; • Principiul reprezentativității unității de cult
INTENSITATEA FINANȚĂRII	85% și 100%
VALOAREA FINANȚĂRII	100% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele de utilitate publică, negeneratoare de profit și nu va depăși 500.000 euro Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsuri va fi 85% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele generatoare de profit și nu va depăși 200.000 euro.

DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A FERMEI – VALOAREA PRODUCȚIEI STANDARD

Conform Regulamentului CE nr. 1242/2008, din 2010, dimensiunea economică a unei exploatații agricole este măsurată cu Producția Standard totală (Standard Output) fiind unul dintre criteriile folosite pentru clasificarea exploatațiilor ce respectă tipologia din comunitatea europeană. Scopul acestei clasificări comunitare este acela de a oferi un model unitar de tipologie pentru exploatațiile agricole din Uniunea Europeană, în vederea unei mai bune analize a situației economice a acestora și pentru realizarea de comparații relevante între fermele din diverse clase și între rezultatele economice obținute, în timp, de diferite țări membre sau de către regiunile lor.

Calculul dimensiunii economice pentru o exploatație agricolă, indiferent dacă este animală sau vegetală, este unul destul de simplu și intuitiv: se înmulțește coeficientul (din tabelul de mai jos) pentru cultura agricolă sau pentru capul de animal cu numărul de hectare sau capete de animale deținute.

Câteva exemple de calcul pentru valoarea producției standard:

Valoarea producției standard pentru o cultură de 7,5 hectare de sfeclă de zahăr este de 9.339,3 euro și s-a calculat înmulțind numărul de hectare al exploatației (7,5) cu SO 2010 euro/hectar din tabelul Coeficienți de Producție Standard 2010 (1.245,24 euro/hectar pentru sfecla de zahăr).

Valoarea producției standard pentru o cultură de 1,5 hectare de legume proaspete în sere sau solarii este de 55.813,85 euro și s-a calculat înmulțind numărul de hectare al exploatației (1,5) cu SO 2010 euro/hectar din tabelul Coeficienți de Producție Standard 2010 (37.209,23 euro/hectar pentru legume proaspete în sere sau solarii).

Coduri	Denumire culturi	SO 2010 euro/ha
B_1_1_1	Grâu comun	529,67
B_1_1_2	Grâu dur	394,39
B_1_1_3	Secară	392,55
B_1_1_4	Orz	456,04
B_1_1_5	Ovăz	302,81
B_1_1_6	Porumb boabe	640,66
B_1_1_7	Orez	822,98
B_1_1_99	Alte cereale	416,58
B_1_2_1	Mazăre boabe, fasole boabe, lupin dulce	488,31
B_1_2_2	Linte, năut și mazărice	387,25
B_1_3	Cartofi	3120,62
B_1_4	Sfeclă de zahăr	1245,24
B_1_5	Culturi furajere – rădăcinoase	1254,08
B_1_6_1	Tutun	1918,29
B_1_6_2	Hamei	913,37
B_1_6_4	Rapiță	612,65
B_1_6_5	Floarea soarelui	501,37
B_1_6_6	Soia	574,46
B_1_6_7	În, altul decât inul pentru fibră	1522,65
B_1_6_8	Alte plante pentru ulei	274,04
B_1_6_11	Alte culturi textile	47
B_1_6_12	Plante medicinale, condimente, plante aromatice și mirodenii, inclusiv ceaiul, cafeaua și cicoarea pentru cafea	812,88
B_1_6_99	Alte plante industriale	816,04
B_1_7_1_1	Legume proaspete, pepeni și căpșuni - în câmp -	7113,49
B_1_7_1_2	Legume proaspete, pepeni galbeni și căpșuni cultivate în aer liber, în grădină	7914,85
B_1_7_2	Legume proaspete, pepeni și căpșuni - în sere și solarii	37209,23
B_1_8_1	Flori și plante ornamentale cultivate în aer liber	25638,04
B_1_8_2	Flori - în sere și solarii	96808,28
B_1_9_1	Plante de nutreț - iarbă temporară	256,84
B_1_9_2_1	Plante de nutreț - alte furaje verzi - porumb siloz/porumb furajer	980,6
B_1_9_2_2	Alte cereale pentru siloz	468,58
B_1_9_2_99	Alte plante furajere	632,35
B_1_10	Alte semințe	3173,70
B_11	Alte plante	1018,19

B_3_1	Pășuni și fânețe permanente - pășuni și fânețe	261,96
B_3_2	Pășuni sărace: pășunile sărace, inclusiv lăstărișul, de obicei nefertilizate și neîntreținute	94,74
B_4_1_1_1	Fructe, pomi și arbuști - climă temperată	2703.58
B_4_1_2	Livezi de coacăz, smochin, zmeur	3430.92
B_4_1_3	Fructe, pomi și arbuști – nuci, alune, castane	1556.94
B_4_4_1	Vii - vin nobil/calitate	1737.12
B_4_4_2	Vii - alte vinuri	1604,54
B_4_4_3	Vii - struguri de masă	2028,99
B_4_5	Pepiniere	6653,13
B_4_6	Alte culturi permanente	541,52
B_6_1	Ciupercării pe 100 mp/an	3845,95

Coduri	Denumire specii animale	SO 2010 euro/cap
C_1	Cabaline	1963,87
C_2_1	Bovine sub 1 an - total	243,86
C_2_2	Bovine sub 2 ani - masculi	398,96
C_2_3	Bovine sub 2 ani - femele	369,66
C_2_4	Bovine de 2 ani și peste - masculi	846,07
C_2_5	Bovine de 2 ani și peste - femele	874,52
C_2_6	Vaci pentru lapte	1033,43
C_2_99	Bovine de 2 ani și peste - alte vaci	561,8
C_3_1_1	Oi - mioare montate	50,47
C_3_1_99	Oi - alte oi	23,39
C_3_2_1	Capre - capre montate	99,37
C_3_2_99	Capre - alte capre	38,09
C_4_1_1	Porcine - tineret porcine sub 20 kg	30,71
C_4_1_2	Porcine - scroafe pentru reproducție peste 50 kg	304,03
C_4_1_99	Porcine - alte porcine	404,39
C_5_1	Pui pentru carne *	424
C_5_2	Găini ouătoare *	2273,88
C_5_3	Alte păsări *	1207,42
C_6	Iepuri (femele iepuri)	9,31
C_7	Familii de albine (stupi)	52,26
	* Valoarea SO se referă la 100 capete	

Denumirea măsurii	Sprijinirea întreprinderilor nou înființate – SRL-D http://www.aippimm.ro/
Beneficiari	Persoane fizice – întreprinzători debutanți fără limită de vârstă
Condiții de eligibilitate:	- înființează pentru prima dată o firmă; - anterior datei înmatriculării societății în Registrul Comerțului nu a mai fost acționar sau asociat al unei firme din Spațiul Economic European (n.a. – cuprinde cele 28 de țări din Uniunea Europeană, plus Islanda, Liechtenstein și Norvegia); în acest sens, întreprinzătorul trebuie să depună o declarație pe propria răspundere la Registrul Comerțului. - firma este înființată de un întreprinzător debutant, ca asociat unic, sau de cel mult 5 întreprinzători debutanți asociați; - este administrată de asociatul unic, de unul sau mai mulți administratori dintre asociați; - are în obiectul de activitate cel mult 5 grupe de activitate prevăzute de clasificarea activităților din economia națională în vigoare (CAEN Rev. 2); - angajează cu contract de muncă pe durată nedeterminată, cu normă întreagă, și menține în activitate cel puțin 2 salariați de la momentul obținerii facilităților până la pierderea calității de microîntreprindere aparținând întreprinzătorului debutant în afaceri; - reinvestește anual cel puțin 50% din profitul realizat în anul fiscal precedent; - depune la DIMMMAT situațiile financiare semestriale și anuale, cu dovada înregistrării acestora la autoritățile competente, precum și un raport semestrial de progres.
Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:	Construcția pentru desfășurarea activităților Echipamente tehnologice, mașini de lucru, aparate și instalații de măsură, control și reglare Achiziționare spațiu de birouri, producție, depozitare și desfășurare activități comerciale Brevete de invenție, design industrial, mărci de produse și servicii Mijloace de transport marfă Achiziția de teren pentru realizarea de construcții Costuri operare: costuri de înființare, de personal, de training, costuri legate de încălzire, gaz, electricitate, apă, canal
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Finanțare nerambursabilă maxim 50%
VALOAREA FINANȚĂRII	Valoarea maximă a finanțării

Denumirea măsurii	Programul de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață http://www.aippimm.ro/
Beneficiari	Întreprinderi mici și mijlocii definite conform prevederilor Legii nr. 346/2004
Condiții de eligibilitate:	a) sunt înregistrați conform Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare sau în baza Legii nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției sau în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului României nr.6/2011 pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii tineri și se încadrează în categoria IMM, conform Legii 346/2004; b) sunt persoane juridice (societăți comerciale / societăți cooperative), care au ca obiect de activitate comercializarea produselor și serviciilor de piață, activități prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta procedură (coduri CAEN conform Ordinului Președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007, cu modificările și completările ulterioare, privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională);

	c) au cel puțin 1 an calendaristic (cu condiția cumulativă a existenței unui an fiscal complet, 1 ian. – 31 dec., pentru care se va prezenta bilanț contabil) de la înființare la data completării on-line a planului de investiții și codul CAEN pentru care solicită finanțare este autorizat cu cel puțin 3 luni anterior datei completării on-line a planului de investiții, conform art. 15 din Legea 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, cu modificările și completările ulterioare; d) au obținut profit din exploatare, în exercițiul financiar precedent depunerii cererii de finanțare. e) au capital social integral privat; f) nu au datorii la bugetul general consolidat și la bugetele locale, atât pentru sediul social, cât și pentru toate punctele de lucru; g) au o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane de euro, echivalent în lei, sau dețin active totale care nu depășesc echivalentul în lei a 43 milioane de euro, la finele anului fiscal anterior (prin active totale se înțelege active imobilizate plus active circulante plus cheltuieli în avans); h) au un număr mediu anual de salariați mai mic de 250, în anul fiscal anterior; i) au sediul social, sunt înregistrate la Oficiul Registrului Comerțului și își desfășoară activitatea pe teritoriul României; j) nu sunt în stare de dizolvare, reorganizare judiciară, lichidare, insolvență, faliment, executare silită, închidere operațională sau suspendare temporară a activității; k) nu sunt în dificultate, în conformitate cu prevederile ”Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate”, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 244/2004; l) au obținut cel puțin 50 puncte în urma completării on-line a planului de investiții, conform modelului și criteriilor prevăzute în anexa nr. 3 la prezenta procedură; m) nu au fost subiectul unei decizii a Comisiei Europene sau a OTIMMC de recuperare a unui ajutor de stat sau, în cazul în care au făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și creanța integral recuperată; n) nu au primit un ajutor ilegal, în conformitate cu prevederile ”Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate”, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 244/2004; o) nu au fost respinși la finanțare în ultimii 5 ani în cadrul programelor naționale derulate de Departament pe motive de fraudare a procedurii (ex: achiziții second hand, conflict de interese, etc.)
Cheltuieli eligibile:	a) achiziționarea de echipamente IT tehnică de calcul (tip PC, format din: unitate centrală, server, monitor, imprimantă / copiator / multifuncțională, inclusiv sisteme portabile, licențe necesare desfășurării activității, sisteme audio-video, etc.); Nu se pot achiziționa mai multe echipamente IT, din fiecare tip, decât numărul total de angajați după implementarea proiectului cu componentă nerambursabilă cu excepția activităților care necesită acest lucru (Ex: Internet café, instruire în domeniul calculatoarelor, etc.) b) achiziționarea de cititoare pentru cod de bare; c) achiziționarea de cântare electronice cu/fără printer pentru etichetare; d) achiziționarea de aparate de marcat electronice fiscale;

- e) achiziționarea de echipamente tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru-inclusiv software-ul aferent, aparate și instalații de măsurare, control și reglare necesare desfășurării activităților pentru care a solicitat finanțare, cu excepția jocurilor de noroc mecanice, electrice, electronice, meselor de biliard, instrumentelor și automatelor muzicale;
- f) achiziționarea de electro și motostivuitoare;
- g) investițiile în active necorporale referitoare la brevete de invenție, mărci de produse și servicii (etichetare ecologică, licențe), software pentru comerțul on-line, software-uri necesare desfășurării activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață;
- h) achiziționarea de bunuri prevăzute la subgrupele 3.1 mobilier, 3.2 Aparatură birotică și 3.3 sisteme de protecție a valorilor umane și materiale, conform Hotărârii Guvernului nr. 2139/2004 pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, cu modificările și completările ulterioare;
- i) achiziționarea de mijloace de transport marfă (autoutilitare din categoria N1, N2, N3, cu excepția vehiculelor de teren simbol G conform Ordinului MLPTL 211/2003 cu modificările și completările ulterioare) sau microbuz transport persoane, în legătură directă cu activitățile codului CAEN pe care se accesează Programul;
- j) certificarea unui sistem de management al calității / mediului / sănătății și securității ocupaționale / siguranței alimentelor, în conformitate cu unul din standardele: SR-EN-ISO 9001:2008 (sistem de management al calității); SR-EN-ISO 14001:2005 (sistem de management de mediu); SR-EN-ISO 22000:2005 (sistem de management al siguranței alimentelor); OHSAS 18001: 2007 (sistem de management al sănătății și securității ocupaționale), simplu sau integrat;
- k) realizarea unui site pentru prezentarea activității solicitantului și a produselor sau serviciilor promovate (inclusiv cheltuieli înregistrare domeniu, fără hosting), pentru operatorii economici care nu dețin alt site și care trebuie să fie funcțional la data depunerii cererii de eliberare a AFN;
- l) achiziționarea de instalații / echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile / alternative de energie pentru eficientizarea activităților pentru care a solicitat finanțare;
- m) promovarea on-line a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață, elaborarea și producția de materiale tipărite de promovare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață, pe suport hârtie și pe suport electronic ;
- n) participarea la cursuri de instruire pentru formare / calificare profesională / specializare / perfecționare profesională în domeniul activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață pentru care a solicitat finanțare, participarea la cursuri privind noțiuni fundamentale de igienă necesare în activitățile de comercializare a produselor și serviciilor de piață ;
- o) consultanță pentru obținerea finanțării în cadrul prezentului program .
- (2) Pentru activitățile de implementare și certificare a sistemelor de management, în vederea implementării și certificării sistemelor de management se finanțează următoarele categorii de servicii:
- a) cursuri de instruire pentru personalul implicat în activități legate de calitate / mediu / sănătatea și securitatea ocupațională / siguranța alimentelor (auditor intern);
- b) consultanță privind întocmirea documentației de implementare a sistemelor de management;
- c) certificarea sistemului de management al calității / mediului / sănătății și securității ocupaționale / siguranței alimentelor, simplu sau integrat.
- Activitățile de consultanță prevăzute la pct. 4.2, alin. 1, lit. o) și pct. 4.2, alin. (2), lit. b) nu pot depăși cumulativ 5% din valoarea eligibilă / decontată a proiectului, mai puțin consultanța.

	(3) Prin acest Program nu se finanțează activitățile de re-certificare a sistemelor de management; se finanțează numai extinderea certificării unui sistem de management la un sistem integrat. (4) Furnizorii de servicii de instruire eligibili în cadrul Programului pot fi numai organizații furnizoare de instruire autorizate care vor prezenta documente justificative privind calificarea persoanelor ce realizează instruirea în domeniul respectiv. (5) Furnizorii de servicii de consultanță eligibili în cadrul Programului pot fi numai organizații furnizoare de consultanță autorizate, având ca activitate autorizată una dintre activitățile incluse în cod CAEN clasa 70, conform certificatului constatator emis de Registrul Comerțului. (6) Furnizorii de servicii de certificare eligibili în cadrul Programului pot fi numai organisme de certificare acreditate, în domeniul pentru care agentul economic beneficiar le solicită serviciile. (7) Bunurile achiziționate în cadrul programului pot fi mijloace fixe sau obiecte de inventar. În cazul mijloacelor fixe, acestea trebuie să aibă fără TVA, o valoare mai mare sau egală cu 2.500 lei, conform Hotărârii Guvernului nr. 276/2013 privind stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe. Nu se permite achiziționarea bunurilor care au constituit obiectul unei subvenționări/finanțări nerambursabile din alte surse. (8) Cheltuielile privind TVA, taxe, avize, comisioane, ambalajul, transportul, punerea în funcțiune, instruirea personalului pentru utilizarea celor achiziționate, nu sunt eligibile. (9) Achiziționarea în condiții de piață. Solicitanții care au semnat contractul de finanțare au obligativitatea de a achiziționa bunurile și serviciile eligibile în condiții de piață cu respectarea principiilor prevăzute în OUG 34/2006 privind achizițiile publice, respectiv să întocmească un dosar de achiziție care să cuprindă: cereri de ofertă (minimum 3), ofertele primite trebuie să cuprindă și datele de identificare ale ofertantului, un proces verbal semnat de reprezentantul legal al întreprinderii prin care să fie justificată alegerea ofertei câștigătoare, contractul / contractele cu furnizorul / furnizorii. Acest dosar va fi prezentat după încheierea contractului, la momentul depunerii decontului. (10) Este obligatorie menținerea în stare de funcționare a achizițiilor realizate prin program, pe întreaga perioadă de monitorizare a programului, respectiv 3 ani, începând cu anul următor primirii alocației financiare nerambursabile (anii 2015, 2016, 2017). 4.3. Cheltuielile efectuate de către operatorul economic trebuie să fie în legătură directă cu activitățile codului CAEN menționate în "Clasificarea activităților din economia națională- CAEN Revizuit 2-,, autorizate pentru care se solicită finanțare. 4.4. În cazul activelor achiziționate, ajutorul financiar va fi acordat numai dacă acestea sunt noi și puse în funcțiune cu respectarea reglementărilor tehnice aplicabile la momentul efectuării vizitei de certificare a cheltuielilor. 4.5. Nu se acordă ajutor financiar pentru activele achiziționate în sistem de leasing și pentru activele second-hand. 4.6. Beneficiarii sunt obligați să asigure în favoarea Oficiilor Teritoriale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație (denumite în continuare OTIMMC) bunurile achiziționate prin program împotriva tuturor riscurilor, pe o perioadă de 4 ani și să ceseze toate drepturile pe care le va dobândi în temeiul asigurării către OTIMMC. 4.7. Nu se acordă ajutor financiar pentru societățile ai căror asociați/administratori au calitatea de asociați/acționari/administratori în cadrul altor societăți aplicante la oricare din Programele derulate de către Departamentul pentru IMM-uri, Mediul de Afaceri și Turism în anul 2014.
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Finanțare nerambursabilă maxim 60-70-80%
VALOAREA FINANȚĂRII	Valoarea maximă a finanțării 80.000 de lei

Denumirea măsurii	Programului național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului http://www.aippimm.ro/
Beneficiari	întreprinderi mici și mijlocii definite conform prevederilor Legii nr.346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, care transpune în legislația națională Recomandarea CE nr. 361 din data 6 mai 2003, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L124 din data de 20 mai 2003, respectiv societățile comerciale, societățile cooperative, inclusiv societățile cooperative meșteșugărești mixte, persoanele fizice autorizate care desfășoară activități economice în mod independent, întreprinderile individuale, întreprinderile familiale precum și asociațiile profesionale sau fundațiile,
Condiții de eligibilitate:	a) sunt organizate în baza Legii nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației sau în baza Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare și îndeplinesc condițiile de încadrare în categoria întreprinderilor mici și mijlocii, potrivit dispozițiilor Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare; b) sunt persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale (înregistrate în registrul comerțului și autorizate conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44 din 16 aprilie 2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale) care desfășoară activități în domeniul meșteșugurilor, în special al celor tradiționale și în domeniul artei populare și artizanatului; c) sunt constituite ca asociații profesionale sau fundații și au ca scop promovarea meșteșugurilor și a meseriilor care presupun un număr mare de operații executate manual, a produselor și serviciilor cu specific tradițional, inclusiv din domeniul artei populare și artizanatului. Operatorii economici: a) au capital social integral privat; b) realizează o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane euro, echivalent în lei, sau dețin active totale, care nu depășesc echivalentul în lei a 43 milioane euro, conform ultimei situații financiare aprobate; c) au un număr mediu anual de salariați mai mic de 250 în anul fiscal anterior; d) au ca obiect de activitate producerea și comercializarea produselor care păstrează specificul execuției manuale și artizanale, prestarea serviciilor care presupun un număr mare de operații executate manual sau au ca scop promovarea meșteșugurilor, a meseriilor, a produselor și a serviciilor cu specific tradițional; e) au sediul, sunt înregistrați și își desfășoară activitatea pe teritoriul României; f) au completat formularul de înscriere online (Anexa1) în cadrul Programului, iar în urma evaluării au fost selectați să participe la eveniment

Cheltuieli eligibile:	• organizarea unor târguri regionale ale meșteșugarilor și artizanilor sub forma unei expoziții cu vânzare; • organizarea de seminarii, mese rotunde, ateliere de lucru și prezentări în scopul promovării produselor și serviciilor realizate de către artizani și meșteșugari, câștigării de piețe externe noi pentru acest tip de produse și servicii, creșterii numărului întreprinzătorilor de succes și a îmbunătățirii competențelor antreprenoriale, obținerii vizibilității pe piață atât a meșteșugarilor, cât și a produselor și serviciilor furnizate de aceștia, promovării serviciilor și produselor realizate apelându-se la tehnologii simple și având o componentă de prelucrare manuală semnificativă, în special utilizându-se tehnologii tradiționale. • diseminarea de materiale informative. editare/multiplicare de broșuri, materiale de promovare și prezentare, construcția unui site dedicat evenimentului, elementele de identitate vizuală, închiriere spații, transmitere de invitații, cheltuieli de protocol, cheltuieli cu transportul produselor care vor fi prezentate la Târguri, cu transportul beneficiarilor precum și alte cheltuieli necesare organizării manifestărilor. Vor fi suportate cheltuielile de transport pentru beneficiari și pentru produsele acestora (dacă este cazul), cheltuielile de cazare a beneficiarilor pe perioada desfășurării evenimentului, etc. doar pentru participarea la Târg. Se acordă finanțare pentru transportul produselor, în cazul în care acestea necesită un transport separat și nu pot fi transportate în același mijloc de transport cu beneficiarul. Suma maximă acordată unui beneficiar pentru transport, cumulat, nu va depăși 1000 lei. În limita sumei de 1000 lei beneficiarul își poate deconta transportul. În cazul în care suma totală cheltuită depășește 1000 lei, diferența va fi suportată de către beneficiar. În cazul în care beneficiarul se deplasează cu autoturismul personal va primi contravaloarea a 7,5 litri carburant la 100 km parcurși. Cheltuielile privind transportul vor fi decontate în baza documentelor justificative pe care beneficiarul trebuie să le depună personal sau prin curier la OTIMMC de care aparține, în maxim 10 zile lucrătoare de la închiderea târgurilor. În cadrul prezentului Program, TVA este cheltuială neeligibilă.
INTENSITATEA FINANȚĂRII	Finanțare nerambursabilă maxim 60-70-80%
VALOAREA FINANȚĂRII	Valoarea maximă a finanțării 80.000 de lei

MITURI ȘI GREȘELI FRECVENTE ÎN ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE

Finanțările nerambursabile oferă oportunitatea de a dezvolta afacerea sau de a implementa idei noi de afaceri în contextul economic actual. Fiecare linie de finanțare este construită pe baza unor reguli specifice și nerespectarea acestora duce la reducerea drastică a șanselor de câștig a finanțării. Capitolul de mai jos include un set de mituri și greșeli legate de accesarea fondurilor nerambursabile. Lista nu și-a propus să fie exhaustivă ci mai degrabă de a arăta miturile și greșeli legate de aceste fonduri.

I. Mituri privind finanțările nerambursabile

Există finanțare pentru orice idee de afacere. Acest mit este generat de informațiile care circulă în spațiul public despre

finanțările nerambursabile, care ar fi un panaceu pentru toate ideile de proiect. Este un mit care se bazează pe lipsa de informații privind eligibilitatea activităților și ideilor de proiect. Fără a depune un efort mare pe internet se pot găsi informații despre liniile de finanțare și în acest fel se poate verifica dacă ideea de proiect poate fi finanțată sau nu.

Nu am nevoie de bani pentru a accesa fonduri europene. Pornind de la denumirea fonduri nerambursabile multă lume este conștientă de faptul că câștigarea unei finanțări este egal cu viramentul banilor în contul solicitantului. Această informație este total greșită pentru că sistemul finanțărilor este de tip ramburs, adică cheltuielile se fac din banii solicitantului care sunt decontate periodic de către finanțator.

Sistemul este corupt, fără un lobby puternic proiectul nu va fi declarat câștigător. Vorbim despre o atitudine care elimină din start faptul că sistemul finanțărilor este transparent și proiectele cu punctaj mare pot fi finanțate.

Documentația – cererea de finanțare este stufoasă. Ca și la alte exemple această atitudine greșită este cauzată din lipsă de informații. Potențialul solicitant nu este obligatoriu să cunoască fiecare detaliu legat de finanțare, pentru această activitate specifică poate fi contractat un consultant în fonduri europene.

Firmele de consultanță sunt nereserioase. Ca în orice alt domeniu piața de consultanță din România este în plină dezvoltare

și există firme de consultanță care oferă servicii de consultanță de o calitate discutabilă. Dar la fel ca și în alte domenii există posibilitatea de a verifica performanța și profesionalismul firmelor de consultanță. Informații care se verifică în momentul semnării unui contract de consultanță: rata de succes al firmei de consultanță și să prezinte referințe de la trei firme pentru care a câștigat finanțare. De verificat garanțiile pe care le oferă firma de consultanță iar dacă se cere plata în avans contravaloarea serviciilor de consultanță de verificat prețurile practicate și de alte firme de consultanță.

Chiar dacă am câștigat proiectul pot primi banii numai după doi ani.

O planificare detaliată a proiectului, respectarea regurilor legate de achiziție și de rambursare pot reduce la zero riscul de neprimire a banilor. Nerespectarea regurilor impuse de finanțator duce la suspendarea plăților și implicit la returnarea banilor primiți.

II. Greșeli de redactare și depunere a cererilor de finanțare

ELIGIBILITATE ȘI CONDIȚII ADMINISTRATIVE

Nerespectarea condițiilor de eligibilitate și administrative este una dintre greșelile frecvente. Criteriile de eligibilitate a

solicitantului sunt următoarele: forma de organizare (organizație neguvernamentală, IMM), vechime, profitabilitate, lipsa datorii către bugetul de stat. Fiecare criteriu de eligibilitate este eliminativ și dacă nu corespunde solicitantul criteriilor atunci demersul este sortit eșecului.

La fel contează eligibilitatea activităților și cheltuielilor propuse, dacă investiția dorită nu apare pe lista activităților și cheltuielilor eligibile atunci la fel cererea de finanțare nu va primi finanțare.

ANALIZA SUPERFICIALĂ A GRILEI DE EVALUARE DE CĂTRE SOLICITANT

Documentația liniilor de finanțare include și grila de evaluare. Este foarte important ca solicitantul să-și evalueze singur sau cu ajutorul unui profesionist ideea de proiect folosind acea grilă de evaluare. Dacă punctajul obținut este foarte mic atunci la fel șansele ca acea idee de proiect să fie finanțată sunt mici.

STABILIREA UNOR OBIECTIVE ERONATE

Demararea unui proiect care nu include obiective SMART la fel va fi depunctat și cu șanse minime de finanțare. Un obiectiv SMART este:

- **Specific** – indică exact ceea ce se dorește a se obține;

- **Măsurabil** – pot fi cuantificate cantitativ și/sau calitativ;
- **Realizabil** – pot fi într-adevăr atinse prin implementarea proiectului;
- **Relevant** – contribuie la impactul vizat prin proiect;
- (definite) **în Timp** – conțin intervalul în care este prevăzut a se realiza

legate de buget sunt direct legate de greșelile care apar la activități și la fundamentarea superficială a proiectului.

ACTIVITĂȚI INCOMPLETE ȘI NECORELATE CU OBIECTIVELE PROIECTULUI

Activitățile nefiind corelate cu obiectivele proiectului dovedesc lipsa unei abordări logice a problemei alese. Planificarea nerealistă a activităților la fel va genera o greșeală în estimarea duratei de implementare a proiectului.

FUNDAMENTARE SUPERFICIALĂ A PROIECTULUI

Identificarea problemei și fundamentarea proiectului este tratat în mod superficial. Această greșeală apare în realizarea planului de afaceri, la justificare sau la studiul de fezabilitate. Lipsa detaliilor relevante va genera o argumentare superficială și nerealistă care se va vedea și în bugetul proiectului.

PLANIFICAREA ERONATĂ A BUGETULUI

Greșelile cele mai frecvente la buget sunt greșeli de aritmetică, nu sunt bine calculate sumele finale pe diferite linii bugetare. La fel o greșeală des întâlnită este legată de utilizarea unor prețuri care sunt umflate sau sunt nerealiste. Greșelile

III. Greșeli legate de implementare

NERESPECTAREA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚIE

Fiecare linie de finanțare impune respectarea procedurilor de achiziție. Achizițiile făcute după reguli modificate nu vor fi recunoscute de finanțator și implicit cheltuielile nu vor fi rambursate.

SCHIMBAREA UNOR ELEMENTE DIN PROIECT FĂRĂ SĂ EXISTE O NOTIFICARE A FINANȚATORULUI.

Orice schimbare operată de solicitant în implementarea proiectului fără o aprobare din partea finanțatorului va aduce suspendarea finanțării. Finanțatorul este deschis să ofere posibilitatea operării unor schimbări dar acestea trebuie mai întâi aprobate după care se pun în practică.

Lista greșelilor ar putea să fie mai lungă, dar ne-am limitat la cele mai frecvente greșeli identificate la finanțările nerambursabile. Fiecare linie de finanțare poate să aibă reguli specifice și cunoașterea acelor reguli va ajuta la implementarea fără probleme a proiectului.

ANEXA 1. MODEL CERERE DE FINANȚARE FONDUL NORVEGIAN

INFORMAȚII GENERALE DESPRE PROIECT

1. Titlul proiectului*)

(Titlul proiectului trebuie să fie descriptiv, concret și scurt)
150 caractere¹

2. Titlul proiectului în limba engleză*)

(Titlul proiectului trebuie să fie descriptiv, concret și scurt, tradus în limba engleză în așa fel încât să se păstreze sensul.)
150 caractere

3. Solicitant*)

(Denumirea organizației solicitante; vă rugăm să completați denumirea organizației așa cum este înscrisă în denumirea contului.)
200 caractere

4. Solicitant - în limba engleză*)

(Denumirea organizației solicitante tradusă în limba engleză.)
200 caractere

5. Durata proiectului*)

(În luni)

6. Suma solicitată*)

(Vă rugăm să precizați care este suma totală, în Euro, solicitată ca finanțare nerambursabilă de la Fondul ONG.)

7. Co-finanțare*)

(Vă rugăm să precizați care este valoarea totală, în Euro, a co-finanțării aduse de solicitant.)

Total costuri eligibile

(Vă rugăm să aveți în vedere procentul minim de co-finanțare menționat în Ghidul Solicitanților.)

8. Tipul de grant solicitat*)

(Vă rugăm bifați căsuța corespunzătoare, în funcție de suma solicitată și durata proiectului.)

9. Locul de desfășurare*)

(Vă rugăm să precizați locul de desfășurare al activităților: localitatea/localitățile sau regiunea/regiunile. Dacă activitățile au caracter național, vă rugăm să scrieți "național".)
200 caractere

10. Rezumatul proiectului*)

(Vă rugăm să faceți un rezumat al întregii Cereri de finanțare, care să includă titlul proiectului, denumirea Solicitantului și răspunsurile la întrebările următoare: de ce este necesar proiectul? care sunt obiectivele proiectului? care sunt rezultatele așteptate ale proiectului? cum va adresa proiectul provocările menționate? care sunt beneficiarii și grupurile țintă? dacă există parteneri din țările donatoare, care este rolul acestora în proiect? care sunt rezultatele parteneriatului?
Este recomandat ca rezumatul să fie scris la final, când sunt cunoscute toate detaliile Cererii de finanțare.)
1200 caractere

11. Rezumatul proiectului în limba engleză*)

(Vă rugăm să introduceți aici traducerea în limba engleză a rezumatului din câmpul anterior.)
1200 caractere

12. Anexa 3 - Declarația Solicitantului*)

(Vă rugăm să scanați Anexa 3 completată, semnată și stampilată, și să o încărcăți. Atenție, documentul nu poate să depășească 512 Kb.)

PARTENERI (DACĂ ESTE CAZUL)

DESCRIEREA PROIECTULUI

13. Problema abordată*)

(Vă rugăm să oferiți informații relevante asupra contextului și a situației/problemei specifice abordate de proiectul propus. Descrieți necesitatea implementării proiectului. Este recomandat să folosiți date concrete, adaptate la problema specifică abordată și ținând cont de localizarea acesteia sau domeniul din care face parte, făcând referire la studii relevante, statistici, cercetări, documente sau strategii oficiale specifice.)
7500 caractere

14. Obiective*)

(Vă rugăm să enumerați succint obiectivele proiectului. Obiectivele trebuie să fie SMART – specifice, măsurabile,

1) Inclusiv spațiile

abordabile, realiste/relevante, încadrate în timp. Se vor menționa și obiectivele de dezvoltare organizațională, dacă sunt prevăzute activități și/sau costuri specifice.)

3000 caractere

15. Beneficiari*)

(Vă rugăm să descrieți și să cuantificați tipurile de grupuri țintă și beneficiari afectați de situația descrisă în enunțarea problemei. Descrieți pe scurt modalitatea în care proiectul răspunde nevoilor beneficiarilor și oferiți detalii cu privire la identificarea și selecția acestora pentru a participa la activitățile proiectului.)

5000 caractere

16. Activitățile proiectului*)

(Oferiți o descriere a activităților, având în vedere următoarele aspecte: contribuția activității respective la atingerea obiectivelor proiectului, rezultatele așteptate, implicarea beneficiarilor/participantilor/comunității, acțiunile concrete întreprinse, locul de desfășurare al activităților, rolul Solicitantului și Partenerilor, dacă aceștia există, metodele folosite. Includeți activitățile de promovare și activitățile de dezvoltare organizațională, dacă este cazul.)

20000 caractere

17. Indicatori*)

(Vă rugăm să descrieți indicatorii cantitativi (numerici) și calitativi (schimbări, îmbunătățiri) ai proiectului și modalitatea de măsurare/evaluare a acestora. În cazul în care pot fi enunțate, vă rugăm să oferiți valoarea inițială și valoarea finală a indicatorilor. Recomandăm, pe cât posibil, corelarea cu Anexa 5 - Contribuția la Rezultatele așteptate ale Fondului ONG. Vă rugăm să introduceți o referire la activități, folosind numerotarea acestora din Câmpul „Activitățile proiectului”).

10000 caractere

18. Anexa 5 - Contribuția la rezultatele așteptate ale Fondului ONG*)

(Vă rugăm să încărcați Anexa 5 după ce ați completat documentul.)

19. Anexa 6 - Graficul activităților*)

(Vă rugăm să încărcați Graficul activităților completat. Vă rugăm să nu încărcați alt tip de document în afara celui solicitat.)

20. Anexa 2 - Bugetul proiectului*)

(Vă rugăm să încărcați formularul de buget, completat integral.)

21. Riscuri*)

(Vă rugăm să descrieți potențialele riscuri care ar putea afecta realizarea obiectivelor și a rezultatelor – la nivelul managementului de proiect, parteneriatelor, contextului socio-politic, grupurilor țintă/beneficiarilor/comunităților vizate, de tipul: reticența, slaba implicare, prejudecăți etc. – precum și modalitățile de abordare a acestora.)

7500 caractere

22. Sustenabilitatea proiectului*)

(Vă rugăm să descrieți modul în care se va asigura continuitatea proiectului după încheierea finanțării, precum și modul în care v-ați planificat să obțineți un efect de multiplicare și un impact sustenabil. Vă rugăm să descrieți cum vor fi folosite rezultatele proiectului după finalizarea acestuia, cum vor fi acestea multiplicare și diseminate, precum și cum vor beneficia de acestea alte organizații neguvernamentale, instituții publice și alți actori relevanți. Descrieți rolul partenerilor, dacă aceștia există. Vă rugăm să descrieți măsurile concrete întreprinse pe perioada derulării proiectului care vor asigura sustenabilitatea acestuia, inclusiv cea financiară.)

7500 caractere

23. Corelarea cu inițiative similare*)

(Vă rugăm să descrieți modalitatea prin care proiectul este corelat cu alte inițiative pentru soluționarea problemei identificate în câmpul „Problema abordată”. Descrieți corelarea cu legislația în vigoare, standardele europene etc. Descrieți modalitatea prin care asigurați sinergia cu inițiative similare și evitați potențialele suprapuneri, inclusiv la nivelul beneficiarilor vizați. Justificați necesitatea finanțării proiectului prin Fondul ONG și modalitatea prin care vă asigurați că acesta nu se suprapune cu proiecte finanțate prin alte fonduri.)

5000 caractere

24. Promovare și vizibilitate*)

(Vă rugăm să descrieți activitățile de promovare întreprinse și metodele utilizate pe parcursul proiectului. Detaliați cel puțin două evenimente de promovare a progresului și rezultatelor proiectului. Specificați modul în care va fi promovat Fondul ONG și rolul statelor donatoare. Adăugați detalii despre website-ul proiectului și/sau secțiunea dedicată proiectului din cadrul website-ului Solicitantului.)

6000 caractere

CORELAREA CU OBIECTIVELE ȘI PRIORITĂȚILE PROGRAMULUI DE FINANȚARE

25. Corelarea obiectivelor proiectului cu obiectivele Fondului ONG, ale Componentei și Subcomponentei vizate*)

(Vă rugăm să descrieți relevanța proiectului față de obiectivele Fondului ONG, ale Componentei și Subcomponentei specifice în cadrul căreia este depus proiectul.)

5000 caractere

26. Corelarea cu Rezultatele așteptate ale Fondului ONG*)

(Specificați pe scurt, făcând referire la rezultatele și indicatorii completați în Anexa 5 - Contribuția la rezultatele așteptate ale Fondului ONG, în ce fel contribuie proiectul la Rezultatele așteptate ale Programului de finanțare. Faceți referire în mod special la Rezultatul așteptat principal.)

5000 caractere

27. Contribuția activităților la Temele orizontale ale Fondului ONG

(Vă rugăm să bifați Tema/Temele orizontale la care contribuie în mod direct sau indirect activitățile proiectului, dacă este cazul.)

- Discursul instigator la ură (hate speech)
- Extremismul și infracțiunile motivate de ură (hate crime)
- Rasismul și xenofobia
- Homofobia
- Antisemitismul
- Toleranța și înțelegerea multiculturală
- Populația de etnie romă
- Hărțuirea sexuală
- Violența împotriva femeilor
- Traficul de persoane

28. Corelarea cu Temele orizontale ale Fondului ONG

(Această secțiune se va completa doar dacă proiectul contribuie la atingerea uneia sau mai multor Teme orizontale. Specificați pe scurt în ce fel contribuie proiectul la Temele orizontale ale Programului de finanțare.)

5000 caractere

29. Încadrarea în Ariile tematice ale Fondului ONG*)

(Vă rugăm bifați Aria sau, după caz, Ariile tematice pe care le vizează sau în care se încadrează prioritar activitățile proiectului.)

- Democrație
- Drepturile omului, inclusiv drepturile minorităților (etnice,

religioase, lingvistice și privind orientarea sexuală)

- Transparența și buna guvernare
- Democrație participativă
- Combaterea rasismului și a xenofobiei
- Antidiscriminare
- Inegalități sociale, sărăcie și excluziune, inclusiv în mediul rural
- Egalitate de gen
- Violența bazată pe gen
- Protecția mediului și schimbări climatice
- Servicii sociale și de bază
- Dezvoltarea capacității organizațiilor neguvernamentale

30. Corelarea cu Ariile tematice ale Fondului ONG*)

(Specificați pe scurt în ce fel se încadrează proiectul în Ariile tematice ale Programului de finanțare. Vă rugăm să faceți referire doar la Aria/Ariile tematice prioritare.)

5000 caractere

PRINCIPIILE TRANSVERSALE ALE FONDULUI ONG

32. Buna guvernare*)

(Vă rugăm să bifați modalitatea în care proiectul respectă și promovează buna guvernare.)

Respectare și promovare directă a principiului prin activitățile proiectului

Influența indirectă pozitivă prin implementarea proiectului

33. Detaliere*)

(Vă rugăm să detaliați modalitatea în care proiectul respectă și promovează buna guvernare.)

1500 caractere

34. Dezvoltare durabilă (de mediu, socială, economică)*)

(Vă rugăm să bifați modalitatea în care proiectul respectă și promovează dezvoltarea durabilă.)

Respectare și promovare directă a principiului prin activitățile proiectului

Influența indirectă pozitivă prin implementarea proiectului

35. Detaliere*)

(Vă rugăm să detaliați modalitatea în care proiectul respectă și promovează dezvoltarea durabilă.)

1500 caractere

36. Egalitate de gen*)

(Vă rugăm să bifați modalitatea în care proiectul respectă și promovează egalitatea de gen.)

Respectare și promovare directă a principiului prin activitățile proiectului

Influența indirectă pozitivă prin implementarea proiectului

37. Detaliere*)

(Vă rugăm să detaliați modalitatea în care proiectul respectă și promovează egalitatea de gen.)

1500 caractere

DATE DESPRE SOLICITANT ȘI PARTENERI**38. Echipa de proiect*)**

(Vă rugăm specificați pe scurt responsabilitățile și experiența persoanelor din echipa de proiect. Vă rugăm să aveți în vedere că este necesar să anexați CV-urile persoanelor-cheie implicate în proiect. Pentru experții subcontractați, este necesară detalierea responsabilităților și experienței necesare, fără a îi nominaliza și a anexa CV-urile acestora.)

5000 caractere

39. CV-uri echipă de proiect*)

(Vă rugăm să introduceți CV-urile relevante, cu menționarea poziției în cadrul echipei de proiect, într-un singur document Word, unul după altul, și apoi să îl încărcați.)

INFORMAȚII DESPRE SOLICITANT**41. Forma de organizare*)**

(Vă rugăm să precizați forma de organizare. Ex.: Asociație, Fundație, Federație etc.)

200 caractere

42. Legislația în baza căreia s-a constituit*)

(Vă rugăm să precizați legea după care funcționează organizația dvs.)

1500 caractere

43. Lista membrilor Consiliului Director*)

(Vă rugăm să notați numele acestora și să precizați organizația/instituția din care provin.)

2500 caractere

44. Data înființării*)**45. Bugetul anual pentru 2012*)**

(În lei.)

46. Bugetul anual pentru 2013*)

(În lei.)

47. Scopul și principalele activități ale organizației*)

2000 caractere

48. Proiecte relevante derulate în ultimii 3 ani*)

(În această secțiune vă rugăm să detaliați proiectele relevante pentru această propunere de proiect. Dacă în ultimii 3 ani nu ați avut activitate sau sunteți organizație nou-înființată, vă rugăm să menționați aceste aspecte.)

2000 caractere

49. Capacitate și motivație*)

(Argumentați capacitatea organizației de a implementa proiectul propus. În cazul organizațiilor înființate recent, detaliați experiența relevantă a membrilor echipei de proiect/organizației și motivația de a implementa proiectul.)

5000 caractere

50. Raport anual

(În cazul în care organizația dvs. a publicat un raport anual sau o descriere a principalelor activități din anul precedent, vă rugăm să indicați o adresă web exactă unde acestea pot fi consultate.)

250 caractere

51. Proiecte în implementare*)

(Vă rugăm să oferiți informații cu privire la proiectele pe care Solicitantul le are/le va avea în implementare în perioada următoare. Vă rugăm să precizați perioada de încheiere pentru cele în curs de implementare.)

5000 caractere

52. Informații despre Partener(i)

(Vă rugăm să introduceți următoarele informații:

*Legislația în baza căreia s-a constituit

*Data înființării

*Pentru partenerii ONG: Lista membrilor Consiliului Director - cu precizarea organizației/instituției din care provin

*Pentru partenerii ONG: Bugetul anual 2013

*Scopul, principalele activități ale organizației

*Proiectele relevante derulate în ultimii 3 ani și o scurtă descriere a acestora.)

10000 caractere

53. Rolul Partenerilor în proiect

(Vă rugăm să detaliați rolul Partenerilor în proiect, modalitatea în care va contribui fiecare Partener la realizarea obiectivelor proiectului, necesitatea și importanța parteneriatului. Oferiți detalii cu privire la istoria colaborării cu Solicitantul.)

5000 caractere

54. Colaboratori

(În cazul în care există colaboratori, alții decât Partenerii, vă rugăm să oferiți detalii despre aceștia - denumire, modalitatea în care vor contribui la realizarea obiectivelor proiectului etc.)

2500 caractere

55. Anexa 4 - Acord de parteneriat

(În cazul în care ați completat secțiunea Parteneri, vă rugăm să completați Anexa 4 – Acord de parteneriat, și să o încărcați, semnată și ștampilată. În cazul în care acordul de parteneriat nu este semnat de toți partenerii în cadrul aceluiași document, vă rugăm să folosiți pentru arhivarea documentelor soft-ul WinRAR. Atenție, dimensiunile documentului/arhivei cu documente nu trebuie să depășească 1.5Mb.)

63. Localitate*)

150 caractere

64. Județ*)

60 caractere

65. Adresa de corespondență a organizației*)

250 caractere

NOTĂ: Vă rugăm să aveți în vedere Termenii și Condițiile de utilizare ai platformei www.finantare.fdsc.ro. Recomandăm ca încărcarea informațiilor în formatul online să nu fie făcută în ultimele zile în care acest lucru este posibil.

ANEXA II

Fondul Tematic pentru Participarea Societății Civile Schema de grant pentru ONG-uri <http://www.fdsc.ro/documente-1>

ANEXA III

Model cerere de finanțare și documente pentru PNDR www.apdrp.ro

DATE DE CONTACT

COORDONATOR PROIECT

57. Nume și prenume*)

150 caractere

58. Funcția în cadrul organizației*)

150 caractere

59. Telefon*)

25 caractere

60. Adresa de E-mail*)

60 caractere

ORGANIZAȚIE

62. Adresa oficială a organizației*)

(Vă rugăm să menționați care este sediul social al organizației.)

250 caractere

GLOSAR DE TERMENI

Proiect - set de activități interdependente, care se derulează potrivit unui plan și cu costuri bine determinate, pentru a atinge un anumit obiectiv și a realiza anumite rezultate într-o perioadă de timp bine delimitată.

Fișă de proiect – document intern de planificare a proiectelor în care sunt identificate nevoile, problemele, obiectivele propuse și bugetul necesar pentru proiect.

Cerere de finanțare – document elaborat de finanțator, care trebuie completat pentru a obține o finanțare. Nu există un document standard de acest fel - acestea diferă de la finanțator la finanțator.

Finanțator - persoană sau organizație, instituție care acordă finanțare proiectului elaborat de către o persoană fizică, organizație sau o comunitate, în baza cererii de finanțare înaintate.

Fonduri structurale: sunt instrumente financiare, administrate de către Comisia Europeană, al căror scop este să acorde sprijin la nivel structural. Sprijinul financiar din Fondurile Structurale este destinat, în principal, regiunilor mai puțin dezvoltate, în scopul de a consolida coeziunea economică și socială în Uniunea Europeană.

Axă prioritară - Una dintre prioritățile selecționate de autoritatea de gestionare a programului operațional în cauză sau în cadrul responsabilității sale în conformitate cu criteriile stabilite de Comitetul de monitorizare și aplicate de unul sau mai mulți beneficiari în vederea realizării obiectivelor axei prioritare de care aparține

Măsura – definește aria de finanțare prin care se poate realiza cofinanțarea proiectelor (reprezintă o sumă de activități cofinanțate prin fonduri nerambursabile);

Obiectiv general - obiectiv de amploare la care contribuie proiectul și vizează beneficii importante și pe termen lung pentru comunitate. Obiectivul general nu va fi realizat doar de un singur proiect, ci doar ca urmare a implementării mai multor proiecte sau programe.

Scopul proiectului - obiectivul specific al proiectului, care vizează soluționarea problemei principale a proiectului și

definește beneficiile durabile pentru grupul țintă. Fiecare proiect are un singur scop!

Activități - sarcini / acțiuni care trebuie întreprinse pentru a produce rezultate care au un început și un sfârșit bine determinat.

Plan de activități - o descriere succintă a ordinii, cursului, termenelor și responsabililor pentru activitățile proiectului.

Grafic Gantt - un model specific pentru prezentarea ordonată a planului de activități care ilustrează cum se interconectează activitățile cu termenii de implementare și responsabilii de implementare a activităților.

Rezultate - produse ale activităților derulate în perioada de implementare a proiectului.

Indicatori - elemente ale proiectului care cuantifică scopul, obiectivele și rezultatele proiectului în unități măsurabile (cantitative și calitate) și creând astfel o bază pentru măsurarea ex-ante (înainte de implementare) sau ex-post (după implementare) ale impactului proiectului.

Mijloace - resurse necesare pentru derularea activităților (umane, materiale, financiare).

Buget - totalitatea costurilor prevăzute pentru derularea activităților într-un proiect.

BIBLIOGRAFIE

1. Proposal writing training manual for CBOs and NGOs - http://www.lrcmyanmar.org/en/system/files/book/5.a_proposal_writing_english.pdf
2. Ghidul Trainerului Pentru Scrierea Propunerilor de Proiecte - <http://documents.rec.org/publications/ProposalWritingRomanian.pdf>
3. Scrierea și Managementul proiectelor – Corpul Păcii - <http://www.edu.ro/index.php?module=uploads&func=download&fileId=18528>
4. Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020 http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/PNDR_2014_-_2020_01.07.2014.pdf
5. Documente de programare PNDR 2014-2020 <http://www.madr.ro/ro/programare-2014-2020-pndr/documente-de-programare.html>
6. www.apdrp.ro, www.afir.ro
7. www.madr.ro
8. <http://www.aippimm.ro/>
9. www.vallalkozz.ro
10. www.rove.ro

